

PARTIDUL RADICAL ȚĂRĂNESC - II -

Grigore Iunian 28 mai 1934 - 1935 - 1936 - 1937 - 1938- 1939

Guvern Gh.Tătărescu. Legislatura I.Sesiunea ordinară .1 febr. - 28 apr.'34

1.) **Gr.Iunian** , Declarațiile de la Tg- Jiu, 24 mai '34

("Dimineața" , 27 mai '34)

[LD : nu se poate spune că Iunian nu era un profesionist ; nu se poate spune că Iunian nu era un om politic versat și un redevabil debater parlamentar . Cu toate acestea ... la întrunirile "populare", folosea un limbaj demagogic, vulgarizat , oportunist. Acesta să fi fost prețul democratismului electoral ?Sau era vorba de caracter ? Uneori avea dreptate . Dar dreptatea lui semăna- ca să vorbesc ca el,în zicale -cu a vulpii din fabulă, ce spunea că strugurii sunt acri.]

Congresul județean Gorj, al PRȚ . Au luat parte **delegații din județ și fruntașii partidului din București** .Au vorbit :av.Manovici (tg.Jiu) , înv.Pupăză Dobrița , comerciant Popovici (Bucur.) , av.M.Capril (Bucur.) , prof. Panaitiu (Tg.Jiu) , Mischie (ex-deputat , tgJiu) , I.Cuțui (Cornești) , Titu Staicu (ex-senator) , dr.Ciorogariu (Bucur.) , Ict.col P.Petrescu (deputat) . Apoi a vorbit Gr.Iunian.

Iunian/ 24 mai

▣ PRȚ

Mulțumește pentru munca depusă în alegerile din toamna'33 , când, **pentru prima oară**, s-au prezentat **în alegerile generale, ca Partid Țărănesc Radical.**

Vrea să înfățișeze situația politică generală și activitatea deputaților PRȚ în parlament .

Iunian/ 24 mai

▣ Partide "mari "- partide "mici "

▣ Partide "tari" - patide" slabe"

"S-a făcut obiceiul în această țară ca să se împartă partidele în partide **mari** și partide **mici** . Ce înseamnă aceasta ? Nu există decât partide **tari** și patide **slabe**.

Sunt **tari** , **partidele care au o credință** ; sunt **slabe**, **partidele care n-au decât doritori de procopseală.**

Toate îmbierile, pe care vi le-au făcut **liberalii** sau **național-țărăniștii** , aveau la bază un **program mai bun ca al nostru ?Nu !**

Vi s-a cerut **să vă vindeți conștiința** pentru o procopseală trecătoare .

PNL

Ce înfățișează PNL ? Pretinde că e istoric și că își trage origina din acțiunea lui Tudor Vladimirescu .[LD : ??] Acest partid avea înainte un bun, **avea un simțământ de mândrie, care-l împiedica de la multe rele.Această mândrie acum a pierdut-o.**

A avut o **păreră despre conducerea țării** [**aluzie laMSR**] **Acum și-a schimbat-o** .

Ca să vină la putere , după această schimbare, **s-a adresat poporului, ca să-i dea încrederea lui ? Nu !**

Și , după ce a venit la putere , **care e privilegiul acestui partid ?**

E divizat în două fracțiuni : una cu d.**Dinu Brătianu** , alta cu d.**Tătărescu** .

Când unul spune **hăis**, celălalt pune **cea**.

O fracțiune din partid face opoziție celeilalte fracțiuni.

PNȚ

Celălalt **zis partid** , **PNȚ** , nu e într-o situație mai bună.

Șeful său, d.**Mihalache** , a fost **cândva un mare exponent al nevoilor țărănilor** .

A fost pe când nu se vedea , azi îl vedem și nu e , cum spune poetul.

D-sa **trâmbițează acum** , în cele patru vânturi, că vrea **o dictatură a țărănilor** .

De ce n-a făcut-o în 1928 ?

D-sa **dorește astăzi o conversiune bună** .

De ce umbla prin străinătate când partidul d-sale , pe atunci la guvern, discuta o astfel de lege ?

D-sa ar vrea și restabilizarea , dar zice că **țărani ar trebui să aibă hambarele pline**.

Dar până acum și când guvernul PNȚ era la putere , **n-avea țărani hambarele pline ?**

De ce n-a vrut să facă restabilizarea , în **1932**, când am propus eu ?

D-sa vorbește , într-o minunată figură, că **cuconul și cucoana**

trebuie **să se încreadă în vizitiul** ce l-a ales, sau să ia altul.

Pe d-sa ? Dar ce cai are pentru ham ? Mai nărăvași cai nici că s-a văzut !

În partidul național-țărănesc , de ani de zile e numai ceartă .

După ce au înjurat celelate partide , se înjură între ei.

▫ **Eu, Iulian ...**

" **La astfel de partide cari cred că țara e făcută pentru procopsirea lor, să opunem un partid care crede că rostul său e procopsirea țării.**

/ El a spus în 1932, că țara nu mai poate plăti datoriile ; guvernul a făcut împrumutul din dec. !

/ El a cerut amânarea plății cuponului ; i s-a spus că e smintit !

/ El a spus că Conversiunea Argetoianu nu e bună ; acum i se dă dreptate !

/ El a respins amestecul experților străini ; ei au spus că îi vor ajuta ! Acum renunță la ei !

/ El a afirmat că Acordul de la Geneva nu va fi suportabil ; ei l-au votat ! Acum îl anulează !

Iulian / 24 mai

▫ **Pericolul de dictatură**

" **Această nepricepere în conducerea treburilor publice e singurul titlu pe care pot să și-l aroge partidele zise mari.**

Incapabile să lucreze , **ele ajută celor care cred în binefacerea dictaturii** .

Dictatura nu este bună , căci cine stăpânește fără control, nu stăpânește bine.

Guvernul Vaida , care abia a obținut 40% din voturi pe țară, **n-a lucrat în nume propriu ?**

Guvernul actual, care se servește de **cenzură** , de **stare de asediu**, etc , **nu e guvern de dictatură ?** "

Iulian / 24 mai

▫ **Fuziuni ? !**

" **Nu m-am unit** cu nici unul din acei ce mi-au propus aceasta, **fiindcă n-am vrut să mă slăbesc.**

Am voit o înțelegere parlamentară , pentru a se vedea **dacă avem aceeași atitudine** în toate problemele în discuție. **Aceasta ar fi fost singura bază de înțelegere** care ne-ar fi dat tăria organismului politic ce voiam să închegăm. **S-a refuzat .**

Eu îmi continui drumul. Nu pot turna nimănui mintea cu pâlnia.

Tot ce pot face este **să dovedesc că am prevăzut ce trebuia să fi prevăzut** , și am lucrat cum trebuia să lucrez.

Voi rămâne la postul meu, orice s-ar întâmpla. Voi colinda țara fără să-mi cruț nici o osteneală, nici viața chiar . **Îmi voi face datoria până la capăt ."**

Iunian/ 24 mai

▣ Programul PRȚ

Proverbul popular zice că ***popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă.***

Eu voi toca nu de două ori, dar **de 200 de ori**, pentru **ca babele surde ale politicii românești să audă și să înțeleagă.** "

Gr.Iunian / 24 mai '34

Guvern Gh.Tătărescu. Legislatura I.Sesiunea extraordinară .14 iun. .'34

2.) Legea Utilizarea elementului românesc în întreprinderi,2-3 iul.'34

ing. N.Teodorescu (ministr. Industr. și comerț) , Eug.Titeanu (raportor) ,

Legea **Utilizarea elementului românesc în întreprinderi,**

a) **Vlad Dimitriu** (PRȚ- Galați) ,

(DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 983- 987)

LD : în pofida tendințelor negaționiste ale iunianiștilor , ca înverșunat opoziționist, la adresa celor două partide mari, PNȚ și PNL,un sâmbure de adevăr există în afirmațiile lui , privind **oportunismul legii** , pus pe seama **simptaiilor opiniei publice** pentru **manifestările naționaliste ale extremismului de dreapta . Subiectul a fost ocolit de ceilalți oratori.**

În realitate, această problemă era deosebit de complicată și , cumva, irezolvabilă .

Care era , cu adevărat , dimensiunea industriei românești , în acel moment?

Asta nu înseamnă că **bășcălia lui** privind **industria " națională"** și pledoaria pentru **"stat țărănesc"** depășește discursul demagogic radical-țărănesc.]

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legea Teodorescu

" **Proiectul** de față , sau din **moderațiune**, sau din **prudență**, având probabil sentimentul că **nu poate rezolva problema aceasta** , nici **unitar** și nici **definitiv**, apare chiar **din capul locului cu o titulatură mai modestă** , nu mai este vorba de protecția muncii naționale, este vorba de o lege " pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi" .

Problema este țărnută și vom cerceta cu obiectivitate dacă, măcar restrânsă, proiectul răspunde la ce și-a propus. .

Nu vom contesta și n-a contestat nimeni **utilitatea** aducerii **unui asemenea proiect de lege** .

Însă un lucru : **felul cum a fost depus** acest proiect de lege, și faptul că acest proiect **a fost premers de o interpelare** , **ostentațiunea** cu care această lege vine pe biroul Parlamentului , arată că **dvs** , înainte de a rezolva o problemă , **faceți un reproș, o acuzație.**

[-----]

" Eu nu vreau să vă aduc acuzația că **ați satisfăcut un angajament politic** de **goală demonstrație patriotardă** în timpurile acestea când **se pare că anumite mișcări de dreapta au oarecare priză în opinia publică** , **dar** sunt de părere că **trebuie să întârziati acest proiect** , **poate chiar să renunțați definitiv la dânsul**, căutând, dacă voiți să îndrumați măcar soluționarea acestei probleme , **să aplicați legile existente , studiind serios măsurile necesare care să rezolve definitiv problema ."**

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Naționalizarea întreprinderilor

▣ PNL și PP- Averescu

" Opera de naționalizare a muncii, mai cu seamă după război, a fost o preocupare și am asistat , de la 1918 încoace , la o cursă, la o întrecere între regimurile care s-au succedat- **Partidul Liberal și Partidul Averescan** -pentru naționalizarea unor anumite întreprinderi. Rezultatul a fost însă că, în loc să se urmărească naționalizarea personalului , naționalizarea muncii, în loc să urmărească ca acele întreprinderi să devină realmente întreprinderi românești , nu s-a ajuns la altceva , **decât la naționalizarea " acțiunilor" acelor întreprinderi .**

P.Averescan și P Liberal, s-au luat la întrecere , în întreprinderile care au venit prin faptul alipirii în granițele României Mari , și care mai de care din aceste două partide , prin aceia care compun **statele majore de conducere ale acestor partide , au pus mâna pe acțiunile întreprinderilor**, care înainte de unire nu erau românești.

Este adevărat că în lupta aceasta dvs ați triumfat și **Partidul Liberal a devenit astăzi deținătorul** , în majoritate, a **acțiunilor** din toate întreprinderile care au fost naționalizate , ca **acțiuni**, ca **interese comerciale**, ca **interese bănești** , însă **nu ca preocupare de protejire a muncii românești.**

-N.Rizescu -Brănești : Puteți să ne dați un exemplu de societăți din acestea ? Afirmația dvs este foarte gravă.

-Vlad Dimitriu : Reșița, toate întreprinderile carbonifere , toate întreprinderile pentru exploatarea lemnului , toate întreprinderile miniere, care nu erau ale noastre, și **au fost naționalizate**, sub **regimul de comercializare** de sub **ministeriatul d-lui Tancred Constantinescu** , mai cu seamă.

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Comutarea proprietăților

▣ PNT

După ce aceste bunuri au intrat , cum au intrat , în patrimoniul național, adică național-liberal, a venit în **1928 revolta național-țărănistă** , care era , la vremea aceea, **o revoltă populară** , și care , printre alte **legi de comercializare** , **a comutat patrimoniul acestor societăți, dincoace, în alte mâini.**

-I.Plessia : Ați citat și Reșița ?

-Dimitriu : Reșița astăzi, este o societate cu caracter mixt , în care **statul român are cea mai mare parte din acțiuni**; sunt și **particulari deținători de acțiuni ale Reșiței**

Dimitriu / 3 iul.'34

▣ Legislația protecționistă.

▣ Farsa Consiliilor de administrație.

Eu vreau să arăt că **opera de naționalizare a acțiunilor comerciale** , cu scop necontestat **național** nu a fost întovărășită de **preocuparea pentru apărarea muncii românești** . / **Legile din 1887 și 1912** privitoare la protecțiunea industriilor naționale, au dat o **primă de încurajare** , li s-au acordat **numeroase avantaje**, care **au fost prelungite** , după război, și de **PNL și de PNT**.

Grav este că nici una din acele dispoziții , privitoare la elementul românesc , **nu au fost respectate** .

În 1929- 1930, regimul PNT a venit cu legile comercializării, care au avut drept scop atragerea capitalului străin, și prin care o serie de dispoziții erau în favoarea capitalului străin. Ele au avut și prevederi privind protejarea elementului românesc.

Dar nici dispozițiile acelor legi nu s-au respectat ! [-----]

Ați prevăzut în lege obligativitatea ca, în viitor, președintele Consiliului de administrație să fie român.

Dle ministru, dar nu există și astăzi această dispoziție ? Există !

Și nu este această dispoziție o sinistră farsă ce se joacă pe bogățiile românești, acaparate astăzi, în cea mai mare parte, și de capitalurile străine și de conducătorii străini ?

Nu există și astăzi în capul fiecărui Consiliu de administrație, o păpușă, un Ionescu, un Popescu, care nu reprezintă decât interesele capitalului străin ? [-----] tocmai dvs să aplicați sancțiunile cuprinse în acest proiect de lege, referitor la eliminarea acestor președinți " simbolici"? Credeți dvs că veți găsi curajul de a dărâma atâtea întreprinderi și să stricați atâtea lucruri bune și folositoare, pentru marea familie literară, prin evacuarea din capul administrației atâtor întreprinderi comerciale, a președinților Consiliilor de administrație, când aceștia sunt cei mai dragi membri ai partidului dvs ? Desigur că nu .

Iată deci o dispoziție completamente lipsită de sinceritate, care nu se va aplica, căci ar însemna să vă tăiați craca de sub picioare, așa cum sunteți azi aranjați în partid. "

Dimitriu / apr.'34

▣ Muncitorii străini

▣ Muncitorii români

" Școala noastră politehnică scoate ingineri cari mor de foame, în timp ce inginerii cari vin din Franța și Suedia - în executarea proiectelor rutiere - sunt plătiți cu sute de mii de lei pe lună, bani din care jumătate îi trimit în Franța sau Suedia.

Simpli tașeroni lucrători calificați - aduși din Franța și Suedia - care se găsesc la noi cu sutele și șomează în întreprinderile noastre, sunt plătiți cu câte 40.000 lei pe lună, din care primesc doar 20.000, restul fiind trimiși peste graniță. [-----]

Într-o dulce politică de continuitate, ați validat toate proiectele încheiate sub regimul pe care l-ați criticat așa de vehement și poate cu îndreptățire. [-----]

Cercetarea acestor străini s-a făcut de către Ministerul Muncii.

Organele ministerului" s-au scuturat " de această însărcinare și au trecut-o asupra Camerelor de muncă.*

D-lor, să fim serioși! Știți cum se recrutează, din cine se compun și cine conduc Camerele de muncă ?

Sunt muncitori, cu o pregătire îndoielnică, cu totul străini aplicării unei legi.

Ei sunt buni români, au bune intenții, dar unii din ei sunt analfabeți ! Aceste Camere de muncă, sunt un fel de " soviete", nu pot răspunde de îndatorirea ce li s-a dat. [-----]

" În țara aceasta, în care la fiecare pas te lovești de un profesor universitar, în care învățământul secundar nu produce decât funcționari, în țara aceasta unde învățământul primar abia ajunge să învețe pe țărani cum să scrie și să citească, noi nu avem încă posibilitatea să educăm un personal care pe urmă să aibă dreptul la menajare și la protecție, impunându-l în întreprinderile noastre .

Notă* LD-----

Camerele de muncă, cred că erau conduse de social -democrați .

În orice caz, lucra acolo Mirescu, Rădăceanu. Din partea Camerelor de muncă, la Comisia pentru Migrațiuni, fusese desemnat(30 mart.'34) Lotar Rădăceanu

Dimitriu / apr.'34

▣ Stat agrar -industrial ? !

▣ Stat țărănesc !

"Dle ministru, **nu v-ați mai săturat** , în această țară, de **industria așa-zisă națională ?**

Nu vreți să sfârșiți o dată cu această zisă industrie națională ?

Ex. La Galați și Brăila, " fabrici " care decorticează orezul.Materie primă națională ?orezul este din Brazilia ! Muncă națională ?muncitorii sunt străini !

Aceasta este industrie națională ?!

Nu avem noi și o industrie a mătășii ?! La ce ne trebuie ?

Dvs vreți acum să mai **inventati încă un soi de industrii parazitare** , ca și cele din trecut ?

Sfârșiți odată cu dânsle !

[-----]

Raportorul la lege vorbește despre **un stat " cu serioase resurse industriale"**

De resurse industriale, da . Dar nu un stat care să aibă nevoie de **atâtea legiuri**, atâta **bătaie de cap și menajamente** pentru ca **să-și facă industrie națională, nu**

[-----]

" Se vorbea deunăzi aici și **se lua în derâdere statul țărănesc , care mâine va fi o realitate.**

Se spunea: **statul țărănesc este sărăcie.** Ca și cum statul de azi ar fi belșug !

Noi , dacă trăim, **trăim tot din statul acesta țărănesc ;** căci din acest stat țărănesc și din această muncă țărănească , care nu este proteguită cum ar fi trebuit, plătim noi cuponul extern. Nu plătim cuponul extern, salarii și pensii, din exploatarea întreprinderilor industriale, pe care le menajați indirect , printr-o nouă lege de păsuire- art. 2- pe care n-o merită.

Vlad Dimitriu / 3 iul.'34

2.b) Eug.Titeanu (raportor) (DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 987- 990)

Titeanu / 3 iul'34

▣ Legea Teodorescu

▣ Opiniile partidelor politice

" **Dacă** m-aș urca la această tribună , **condus exclusiv de sectarismul de partid**, ași fi foarte mulțumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege , de către **diferite partide politice** și de către grupările care **nu au adus** aici **criticile obiective** pe care le așteptam de la **conștiința lor politică** sau de la **conștiinciozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

" **Dacă** ași fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă ași vrea să fac demagogie**, mi-ar fi foarte ușor **să iau rând pe rând numele** celor care **s-au pronunțat împotriva unei legi** care este **onestă și fundamentală** pentru **apărarea muncii românești.** (**aplauze la PNL**)

S-a discutat despre multe, dar foarte puțin despre lege .Criticile au fost lipsite de obiectivitate.

[-----]Vezi context - **fișier PNL**

Titeanu / 3 iul.'34

▣ Tradiția, doctrina , realizările PNL

▣ Independența economică

[LD :Răspuns lui Vlad Dimitriu]

" D-sa a găsit un **dezacord** între **interpelarea mea** din sesiunea trecută și **faptul că sunt raportorul unei legi** care nu **corespunde** , crede d-sa, **concluziunilor acelei interpelări .Inexact !**

În acea interpelare , am cerut **proporționalitate de personal**, **în lege avem proporționalitatea**;am vrut **proporționalizarea de salarizări**, care **s-a tradus în lege prin controlul de salarizare**

În interpelare **am cerut controlul pentru întreprinderile în legătură cu apărarea națională, în lege avem acest control.**

" Când formulam acea interpelare , după cum proclamam atunci, **eram în tradiția clară a acestui partid.Eu nu pot să uit că acuzațiile de xenofobie** care s-au adus aici , **de xenofobie**

economică, în special, când era combătut cu înverșunare fără seamăn și fără scrupul, Vintilă Brătianu !

Eug.Titeanu / 3 iul.'34

3.) Gr.Iunian , Ședința PRT, Tg.Jiu,10 iulie '34[LD : du la data respectivă !]

(" Adevărul " , 11 iulie '34)

Comitetul județean al PRT . Gr.Iunian a ținut o expunere asupra situației politice , arătând drumul făcut de noul partid timp de doi ani,de când s-a rupt de PNT, pentru că PNT și-a părăsit ideologia , deviind de la idealul său, comițând o serie de greșeli.

A atăcat violent PNT , care a guvernat " prin teroare și abuz , sugând ultima picătură de vlagă a poporului "

A atăcat vremelnicul acord între PNL și PNT, pe timpul " crizei din mai "

A explicat de ce nu a luat cuvântul la ședința festivă parlamentară , **la vizita lui Barthou în Capitală :** " **Francezii știu că stabilizarea leului s-a făcut în condiții neprielnice pentru noi.**

Dar oficialitatea lor caută să ne convingă că nu se putea face altfel .

De sigur ei lucrează ca francezi pentru binele țării lor.

Dar noi suntem români și trebuie să avem în vedere interesele noastre "

" Am fost întrebat dacă orientarea noastră este de stânga sau de dreapta .

Noi rămânem în mijlocul realităților și nu ne îndreptăm nici spre excese de dreapta nici de stânga .

Urmărim numai o acțiune morală și suntem sigurică vom izbuti"

Gr.Iunian / 11 iul '34

4.) Gr.Iunian, la Congresul iunianist din Dolj, Craiova, 1 oct.'34

("Adevărul " , 2 oct.'34)

/Dezminte zvonurile că **ar intenționa să revină la PNT** , care urmăresc să compromită PRT ;

/Critică noul **program al PNT;**

/ Spune că-și va face datoria în **Comisia de anchetă Skoda** , fără ură și fără părtinire ;

/ Critică gov.PNL că este contra caselor producătoare

Guv.Tătărescu.Legislatura PNL.Sesiunea a II- a ordinară. 15 nov.'34 - 20 apr.'35

5.) C.Leancă (PRT) , discurs la mesaj, 29 nov.'34

(DAD, MO 5 , șed. din 29 nov.'34 , p. 49-50)

[LD :Atenție : părți din acest discurs și comentariu am dus și la alte fișiere :

Parlament VI,respectiv Sistem de partide .

discurs radical țărănist , frustrant ,a unui om , poate , de bună credință ,dar cu **o mentalitate narodnic -steristă**.Un **țărănist -marxist** , fără s-o știe și să o spună .

Pentru el , **toate partidele românești sunt străine de interesele " neamului " , nu sunt legitimate să conducă țara , nu urmăresc decât puterea și interesele.**

Întru cât Grigore Iunian era liderul intereselor "maselor populare" , acest lucru nu-l mai spune.]

/ Sistemul de partide din România /rotativa guvernamentală/

/ PNT- partid care s-a îndepărtat de ideal și de masse/

/ PNL .Gh Brătianu , liberalismul - depășite de istorie/

/ LANC -Cuza ; PNA -Goga- partide rasiste /

/ Liga Argetoianu- nu ! /

/ **PRȚ- Iunian** -partid cu ideal, cu misiune/
Tradiția basarabeană - tradiția autentic țărănistă/
/ Nu va vota **Răspunsul la Mesaj** / Vezi doc. integral la **fișier PTR**

Leancă / 29 nov.'34

▣ Partidele " mari" - de " rotativă "=Asociații de cointeresați

" Aș avea unele obiecțiuni nu numai în ceea ce privește felul **cum s-a practicat la noi regimul democrat și parlamentar**. Aș avea unele obiecțiuni și în ceea ce privește **ideologia** sau **felul de construire și concepțiile care prezidează la viața și la activitatea partidelor noastre politice**.

" Am impresia că la noi , **partidele politice se deosebesc de partidele politice din Occident**. **Acolo , partidele politice sunt instrumente reale** ale unor categorii sociale ,reale și ele, **cu anumite interese distincte.La noi, aparența unor asociații de cointeresați**.

Nu vreau să arunc cuvinte tari ca cele aruncate pe vremuri de Partidul Țărănesc :

< **Săriți , hoții !** > Nu aceasta am în vedere când vorbesc de cointeresați.

De altfel, **aceste cuvinte tari** au fost svârlite pe urmă, nu știu cu câtă dreptate ,
și împotriva PNȚ

" În orice caz, mă gândesc la altceva : că **în toată viața noastră publică** , în toată îngrijirea noastră de stat, **în administrația județeană, ca și în cea actuală, în cooperatie** astăzi , asistăm la **același spectacol**. Putem să spunem că nu avem **cooperatie** , cu toate că ne aflăm în fața unor permanente schimbări a legilor.

Același lucru se se întâmplă și cu **legea administrativă**.

Tot astfel se întâmplă și cu recrutarea **organelor de control din învățământ**.

" Când în toate domeniile vieții noastre , **situația este aceea pe care am arătat-o** , am impresia că **aceste asociații [partidele] ridică anumiți oameni care cred că pot profita de pe urma guvernării,tind către cele două partide de guvernământ , spre rotativă**, fiindcă aceasta **le dă perspectiva unei permanente guvernări** , prin **rotația aceluiași partide**,încât **atractivitatea pentru partidele mari** este cu atât mai mare .

" Dacă aceasta este situația, care ne-a adus în starea economică , financiară și morală în care ne găsim, atunci, **după mine,nu partidele acestea mari și de guvernământ** , care au condus Statul exclusiv de la război încoace , și care au , deci , **o parte mare a răspunderii** , fiindcă **nu au putut rezolva problemele** și vindeca relele , **nu ele sunt acelea care vor găsi soluțiile** de îndreptare de azi înainte .

-**Voce** : Și d-ta erai într-un partid mare până mai ieri ! "

[-----]

" Fiindcă suntem la această capitol, să trecem într-un mod foarte fugitiv la examinarea lui completă ; **dacă aceste partide [PNL, PNȚ] nu pot rezolva problemele** , atunci **care ar fi partidul care ar putea-o face ?**

Să luăm **în ordinea importanței numerice pe care o au în Parlament "**

-**Voce** : Și d-ta erai într-un partid mare până mai ieri ! "

Leancă / 29 nov.'34

▣ Îndepărtarea PNȚ de la țel și ideal

" **Eu am stat în rândurile PNȚ** cu aceeași **bună credință** cu care stau astăzi în rândurile partidului din care fac parte. **Am stat în PNȚ** atât timp cât am crezut **că acel partid este un instrument de luptă** , așa cum l-am visat , în slujba **intereselor generale** ale țării și ale claselor producătoare .

Când am văzut că acest partid se îndepărtează de la scopul inițial,și de la idealul pentru care făcuse propagandă în țară, l-am părăsit . "

Leancă / 29 nov.'34

▣ PNL-Gh.Brătianu

" Încep cu **Partidul Liberal** nou, de sub conducerea lui **Gh.Brătianu** . Am toată admirația pentru

strădania d-lui Brătianu și a prietenilor d-sale , pentru cucerirea corpului electoral.

Dar, d-lor, cred că **acest partid suferă de un rău viciu originar** , care-mi impune o anumită rezervă. Partidul aceasta a luat ființă împotriva partidului Liberal de la guvern, **pe motiv că acesta s-a abătut de la linia trasată de tradiția liberalismului.**

" Or, tocmai **aici cred că este defectul**, fiindcă acele linii mari ale liberalismului ,ale tradiției liberale, cu sau fără abateri, sunt **linii mari trasate în alte vremuri** și **pentru alte categorii sociale** , care au jucat atunci un rol important , uneori frumos, **dar pe care nu-l mai joacă astăzi și , cu atât mai puțin, mâine. "**

"Din acest punct de vedere , **nu cred că acesta este partidul de care țara ar putea avea nevoie mâine. "**

Leancă / 29 nov.'34

▫ LANC -partide rassistice

▫ PNA-Goga

" D-lor, avem aici un partid care se numește Ligă : **Liga Apărării Național Creștine** .

Fiindcă, ca importanță numerică, **se aseamănă cu partidul d-lui Goga** și deoarece **există și anumite afinități între ele**, voesc să **trec peste ele cu hurta** , cum se zice.

Dar, d-lor , partidele acestea , după mine, **se adresează mai mult instinctului decât rațiunii.**

Într-un moment de criză și de sărăcie , când stomacul este gol, este foarte ușor să te adresezi lui fiindcă vorba aceea : **în stomacul gol nici mintea nu lucrează.**

" Nu mă îndoiesc că, la un moment dat , **sărăcia și desnădejdea pot să creeze** chiar **un curent serios în jurul acestor idei.**Dar eu , chiar dacă prin imposibil le-ași vedea la putere , nu mi-aș putea face nici o iluzie, fiindcă socot că, **la baza lor stă o idee greșită.**

" **Greșala lor care este ?**

Ei cred că ne găsim în fața unui conflict de rasă , pe când, în realitate , **noi ne găsim în fața unui conflict între clase .**

" **Aceste partide** cred că ceea ce **interesează** este **proporția în compoziția sângelui** , când **ceea ce interesează în realitate este lupta** , tot mai crâncenă, care se dă între **massele muncitoare și producătoare** și între **cercurile restrânse de beneficiari.**

Aceste cercuri restrânse de beneficiari , nu se împart după credință și după limbă, așa cum voiesc ei să împartă clasa muncitoare .

Din acest punct de vedere , **nu-mi fac nici o iluzie, și cred că nici aceste două partide nu sunt partide de viitor. "**

Leancă / 29 nov.'34

▫ Liga Agrară - Argetoianu

"D-lor , mai rămâne tot o Ligă, aceea a d-lui **Argetoianu**.

Recunosc că d-l **Argetoianu** a dat dovadă de **o pătrundere mai serioasă a realităților** și de o **acomodare la aceste realități. El nu este lipsit nici de curaj.**

Este suficient să ne amintim **legea conversiunii.**Nu discut dacă legea aceasta a fost bună sau rea. Personal, **am combătut-o în timpul acela.**

Dar nu se poate contesta că a fost un act de curaj de care , de exemplu,

nu a dat dovadă PNT, care avea nu numai îndreptățirea , dar și datorica să-l dovedească , fiindcă **el avea pretenția că reprezintă** , în măsura cea mai mare , **plugărima noastră** , care era **apăsată de aceste datorii.**

- **Victor Iamnadi** : **O au și acum** , doar o formulează prin **teoria statului țărănesc.**

- **Leancă** :Pe lângă aceste incontestabile însușiri ale d-lui Argetoianu,

d-sa sa mai are **o însușire** : **un exces de elasticitate** care îl face **să joace cu prea mare ușurință cu principiile.** Din acest punct e vedere , pentru mine,

d-l Argetoianu nu reprezintă nici o garanție și nu cred că d-sa ar fi omul

care s-ar pune în fruntea unei mișcări de revendicări populare din această țară. "

Leancă / 29 nov.'34

▫ Partidul Țărănesc -Radical - Gr.Iunian

▫ Tradiția basarabeană

[LD : atenție cum definește , cumva " idealul basarabean" , de sorginte "narodnică" ;atenție la "sterismul " pe care nu-l mai numește astfel .]

" Atunci, d-lor deputați , rămâne partidul nostru, Partidul Țărănesc -Radical, care se deosebește de toate celelalte partide de la noi, prin originea lui și prin scopurile pe care le urmărește .

" Prin origine, fiindcă pe când la noi partidele se înființează în vederea venirii la guvern, pentru exploatarea puterii într-un interes străin de interesele țării, noi suntem aceia care am plecat dintr-un partid când era la guvern , am plecat în opoziție, conștienți de lupta care ne așteaptăși de jertfele care ni se cer.

De sigur, se pot naște întrebări dacă lupta noastră va reuși sau nu , dar pe mine personal nu mă interesează lucrul acesta.

Eu , d-lor , sunt de părerea lui Moise Roitman , care îi spunea lui Vania Răutu ,că *nici o picătură de forță morală nu se pierde.*

Am și eu credința că strădania noastră nu se va pierde.

" Dacă nu vom ajunge noi să vedem cu ochii realizarea idealului în slujba căruia ne-am pus,dar măcar vom pune și noi părțica noastră , cărămida noastră, la acea clădire, pe care vor desăvârși-o acei care vor veni după noi.Din acest punct de vedere, ne vom fi făcut datoria.

Tradiția basarabeneasă

" D-lor , am dreptul însă , să nu mă îndoiesc și ceea ce mă îndrituiește să nu mă îndoiesc în succes reese din două momente pe care vreau să le evoc în fața dvs.

" Primul moment este reprezentanța [Sfatul] Basarabiei în momentul istoric.

Nu a fost o altă reprezentanță a păturilor de jos, ca aceea din Basarabia în momentul acela.

În Rusia , pătura noastră suprapusă a fost atrasă de privilegiile pe care a știut să i le dăruiască regimul țarist și a fost câștigată prin acel regim și în străinătate,întrucât conducerea Rusiei constituia privilegiul unor cercuri restrânse.

" Această reprezentanță [Sfatul] nu a avut nici o experiență, pe care o au oamenii de stat cari au avut o participație la treburile de stat ; și nu a avut, poate , nici cultura și nici pregătirea suficientă .

Pentru unii din noi, poate că nu era destul de clară nici ordinea noastră , nici istoria neamului nostru.

Dar d-lor ,sunt momente istorice când , adesea,ceea ce nu se înțelege cu mintea , se simte cu sufletul. Într-un moment istoric , acest instinct admirabil , popular, a știut să ducă corabia acestei provincii în albia fluviului care ducea spre desăvârșirea idealului național.

" Este un fapt care mă îndrituiește să cred că există un sentiment , un instinct sănătos , în anumite momente istorice , care se impune și acest instinct sănătos există la poporul nostru.

Tradiția țărănistă

" Al doilea moment.

Este unică , poate, forța Partidului Național -Țărănesc , în ajunul venirii la guvern.

Nu cunosc o altă forță care să fi avut asentimentul mai unanim al maselor.

Cine a condus aceste masse ?

Credința că acel partid , în adevăr, este un instrument pus în slujba intereselor lor.

Ce înseamnă aceasta , decât că există această înțelepciune la masse ?

Că conducătorii acestui partid nu au fost la înălțimea așteptărilor și aspirațiilor acestor masse, este o altă chestiune.

Rostul PȚR.

Dar ne găsim într-un moment de descurajare când sentimentul de încredere a scăzut.

" Dar tocmai aici vine rolul nostru, și de aceea am spus că noi ne deosebim de alte partide și prin scopurile pe care le urmărim : pe când pentru alte partide , scopul este puterea, **pentru noi puterea nu este decât un mijloc de a ne realiza programul.**

Și aici vine și rolul și datoria noastră **să împrăștiem atmosfera gravă** care apasă astăzi țara noastră și **să facem să renască sentimentul de încredere a masselor populare** ,în puterea lor . **De vom reuși să facem lucrul acesta , ne-am făcut datoria .**

" Acestea fiind observațiile mele, acestea fiind deosebirile dintre partidul nostru și celelalte partide, **veți înțelege și dvs pentru ce noi nu putem să votăm Adresa de Răspuns la Mesaj "**
C.Leanca / 29 nov.'34

6.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării** , pe care o raportează la **soluțiile avansate de partidele din opoziție.**

Este în impas față de formula **statului țărănesc** , provocând la oarecari clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială, " noi " - " voi"**]

Document integral - **fișier PNL**

Tătăranu / 17 dec.'34

▫ **Sistemul de partide .**

▫ **Partidele mici**

Mici prin **reprezentarea parlamentară** și prin **ecoul pe care-l au în masele populare .**

"Partidele mici s-au desprins la noi **din cele două partide mari.**

Deci **au împrumutat ca doctrină**, în mare parte, **doctrina matcă.**

Este deci dificil sau poate inutil să fac o analiză specială pentru fiecare din ele ,cu atât mai mult cu cât **o mare parte din formulele** care au fost determinate la această despărțire **s-au perimat în timp** și nu mai prezintă astăzi decât **un interes istoric.**

P.Radical țărănesc - Iunian

" Într-adevăr, și **formula buretelui** în materie de lichidare a datoriilor , ca și **formula rotativei** Băncii Naționale , în sistem monetar , **s-au perimat** una prin aplicarea atât de masivă și impetuoasă a legii conversiunii datoriilor,iar celaltă prin experiențele atât de concludente pe care alte țări le-au făcut .

Nu voi contesta însă **rolul pe care l-au avut în mecanismul nostru politic**, pentru că amândouă, **exagerate fiind și excentrice** , **ne-au permis** ca , servindu-ne de ele ca puncte de reper,**să găsim linia de mijloc,linia adevărată și potrivită problemelor ce se puneau.**[----- am putut stabili formula care să împace atât bine cele două tabere , care să ne aducă la legea care a putut fi aplicată cu o atât de unanimă acceptare ."

C.Tătăranu / 17 dec.'34

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

7.) **Vlad Dimitriu** (PȚȚ) ,chestiune personală : dezbaterile la mesaj ,9 dec.'35

(DAD, MO 9 , șed. din 9 dec.'35 , p.141)

[LD : Dimitriu ridică aceste probleme înaintea discursului lui Goga (partea a II-a) ;

Are mare dreptate în ceea ce spune.Am aceleași păreri despre ritualul , formalismul și conținutul celor două documente .Era categoric o ... mistificare,și este de neașteptat de ce s-a perpetuat practica.

Mesajul era , în fond, al guvernului și ... regele doar îl citea ;

Răspunsul era, în fond, tot al guvernului și...un parlamentar doar îl citea.

Dacă în ce privește **Mesajul** , se poate admite răspunderea guvernului,

Răspunsul Parlamentului , pe lângă **opinia " majorității" ,**

ar fi trebuit să includă și **opiniile opoziției .Partea pozitivă a acestui ritual , însă, rămâne indiscutabil dezbaterile lor.]**

Dimitriu / 9 dec.'35

▫ Formalismul Mesajului și Răspunsului

▫ Abuzul guvernului

" D-le președinte, d-lor parlamentari, **într-o democrație parlamentară reală , sinceră și serioasă , cele mai importante dezbateri politice ar trebui să fie acelea de la *Mesaj* și de la buget, mai cu seamă acelea de la *Mesaj*, fiindcă în cadrul acestor manifestațiuni se cuprind cercetările tuturor problemelor vieții noastre de Stat.**

" **Ori, chiar dacă** aceste dezbateri pot fi câteodată interesante,**din ele nu decurg nici un fel de concluziuni și nu impun atențiunii guvernelor nici o conduită.**

" Să vină , oare, lipsa aceasta de consecințe , de acolo că **regimul nostru parlamentar nu mai poate funcționa și ar trebui schimbat cu alt regim** ,de pildă **cu unul dictatorial** după cum unii nu se sfiesc s-o recomande ?

" **Sau poate** **regimul nostru parlamentar funcționează în mod vicios** ,din cauza **lipsei de sinceritate și de seriozitate** cu care este practicat ?

" Să examinăm.

Mesajul Regal , actul politic al Capului Statului , într-un regim de real parlamentarism, **este în adevăr , la noi , actul Regelui , ori este în practică actul guvernului ?**

Răspunsul la Mesaj - actul politic al Parlamentului într-un regim de real parlamentarism , **este în adevăr , la noi, actul Parlamentului , ori este tot actul guvernului ?**

"Nu cumva, **sub semnătura Regelui , guvernul arată** Parlamentului , în *Mesaj*, **binefacerile din trecut** ale guvernării , precum și acelea de care , **în viitor**, țara va beneficia ?

Sau, printre rânduri, **nu tot guvernul vorbește opoziției** despre **stabilitatea guvernului** , **recomandând potolirea patimilor ?**

"Nu cumva , **în urma și sub semnătura de împrumut a unui parlamentar** ,cu atât mai dureros când această semnătură aparține unui om de valoare , nu cumva **tot guvernul răspunde Regelui** că națiune e fericită, **mulțumește pentru " stabilitatea" la putere a guvernării**-dorindu-i-o cât mai trainică - **iar opoziției** , tot creștinește , **îi recomandă** , din nou, **o atitudine... civilizată ?**

" Pe scurt, **un schimb de "amabilități "** - sub semnăturile Regelui și Parlamentului- **amabilități puse la cale de guvern**- pe spatele nevoilor țării , **ce nici nu se pot vedea** ,din cauza faptului și a decorului care înconjoară și întovărășește **solemnitatea citirii Mesajului** și a **înmânării Adresei de Răspuns la Mesaj ?**

" **Cam la aceasta se reduce** , pare-se , în practică , **schimbul de " păreri" dintre Rege și Națiune** , în regimul nostru parlamentar , **adică la părerea guvernului"**

Vlad Dimitriu / 9 dec.'35

8.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj ,12 dec.'35

Vict.Iamndi, Aurelian Benteoiu ,Eug.Titeanu , Valer Pop - intervenții, replici.

I.Mihalache, dr.Lupu, Petre Andrei - intervenții -replici.

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200- 215)

[-----]

ACCuza / 12 dec.'35

▣ Epoca constituțională

▣ Domnia partidelor

▣ Problema jidanilor.

" Însă ultima fază a problemei asezării jidănești, o reprezintă epoca constituțională a României și a domniei partidelor.

Nenorocirea problemei jidănești la noi în țară se datorește guvernării partidelor, a partidelor care ,nu numai că nu au luat nici o măsură pentru a ne apăra de jidani - cum făceau domniile aceia- dar au luat toate măsurile ca să susțină pe jidani în lupta de concurență cu creștinii."

[-----]

Partidul Radical Țărănesc ...

" Să luăm exemplul unui partid mai "radical " fără să-i ajungă că e " țăărănesc" (ilaritate) Acum , se pare, se va contopi cu PNȚ ; eu vă spun că, nici unul nici altul , nu aveți nimic nici de de pierdut nici de câștigat ! (ilaritate) Dl Gr.lunian contopește partidul său cu un partid în plină prăbușire .Dar nu aceasta este chestiunea.

Ce a făcut dl lunian, radical-țărănistul, pentru rezolvirea problemei jidănești ?

Alegerile la Barou...

L-am văzut venind aici la tribună- și binecuvintez ședința de ieri , pentru că în ședința de ieri v-ați prăbușit cu toții , în această ședință , când țara se zbate să rezolve problema jidănească , dvs v-ați dat în spectacol , ocupând o ședință întreagă , ca să apărați pe jidanii dvs, protestând împotriva faptului " extraordinar" , că la alegerea de la Barou , câțiva jidănași obraznici, au fost puși la locul lor .Atât și nimic mai mult . (aplauze la PNC)

Au fost puși la locul lor, rezolvându-se, în același timp, una din problemele mari, pentru că nimeni nu îndrăznește să protesteze, să se atingă de barouri , ca și când barourile românești ar fi făcute numai pentru jidani. "

ACCuza / 12 dec.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

9.) Grigore lunian (PRȚ) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36)

[**LD** : 18 iulie 2003. Mă apropiu de preludiile viitorului regim instaurat de **Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Ședința este condusă de NNSăveanu ;pe banca ministerială este Inculeț ,nu este întrerupt aproape deloc. lunian vorbește după **Octavian Goga** (PNC)și **Virgil Madgearu** (PNȚ) care **revedicaseră succesiunea pentru partidele lor**. lunian dă un **diagnostic sever** acestei eventualități : indiferent de formulă, **venirea lor la putere ar provoca un război civil**.

lunian nu are decât un partid " de buzunar", dar este un redevabil debater parlamentar, un jurist cu experiență ministerială , și , mai ales, este un **as în aranjamente de culise** - probă : Restaurația lui Carol- și are ,de aceea , trecere la urechile regale.

El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire, de solidaritate , propunând :un "**regim conjunctural**" ,cu un guvern "**echipă de lucru**" , **în afara partidelor, deasupra partidelor,**

contra politicianismului partidelor]

LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]

Document integral - **fișier PTR -II**

/ **Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /**

/ **Preludiile rotativei guvernamentale : PNC versus PNȚ /**

/ **Guvernarea Tătărescu : între promisiuni și realizări /**

/ **Prestigiul Coroanei ?!: compromiterea Coroaneide către PNȚ, PNL /**

Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui/

/ **Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice/**

- **Pozitiv :Sănătatea - Armata ;negativ : toate celelate**

/ **Politica externă - prezent și perspectivă :**

-**Eșecul politicii Societății Națiunilor ;Titulescu - politica " geneveză " ; destituirea**

-**Mica Înțelegere ;Alianța cu Franța;Relațiile cu Italia ,Germania, Rusia**

/**Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?**

Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;

/ **Legea presei /**

/ **Pretendentele la succesiune : PNȚ-PNC: pericol de război civil/**

/ **Răspuns -soluție la apelul regal :**

- **regim de " colaborare" cu patrioți și capacități ;**

- **Guvern "echipă de lucru" , fără partide ;**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Farsa parlamentarismului**

D-le președinte, d-lor deputați, nu este pentru prima oară , mai ales în cursul ultimelor legislaturi, când **am avut o serioasă ezitare dacă să mă urc la tribună , pentru a acorda aparent complicitatea mea la farsa parlamentarismului , în a cărei desfășurare dvs n-ați obosit .**

Și dacă nu ar fi fost **o datorie de cuviință , de politetă ,** pentru mine , nu față de dvs .- n-am nici una- ci **față de apelul la unire al MSRegelui ,** apel la care mă găsesc îndatorat să răspund , **nu aș fi venit la această tribună.** "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Rotativa guvernamentală**

" D-lor deputați , nu viu cu nici o preocupare personală, nu mă declar îndreptățit și gata să iau răspundere conducerii Statului [aluzie la PNȚ] și **nu am nici un motiv să fiu supărat astăzi pe cei care nu sunt fideli în prietenie și făgădueli .** " **N-am tratat nici o dată succesiunea cu dvs [PNL] , n-am cerut și nu am primit asigurări cu privire la această succesiune ;** n-am nici un cuvânt să mă supăr că , se pare, că **infidelitatea dvs se manifestă și pe acest teren .**

Ați fi acordând grație , pare-se , unei alte grupări [aluzie la PNC] , deopotrivă de voinică **să-și ia ea răspunderea pentru fericirea Statului . (aplauze la PȚR)**

" **Nu mă miră aceste oferte ,** pentru că , în definitiv, **dacă dvs ați fericit până acum țara , apoi în condițiile acestea o poate fericii oricine .**

Și **oferțele așa de stăruitoare care se fac pentru continuarea măreței dvs opere n-au nevoie de multe eforturi și nu angajează prea multă răspundere pentru viitor."**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Guvernarea Tătărescu**

▣ **Între promisiuni și realități**

"**Să mă iertați ,** se poate întâmpla **să fiu socotit aspru** în unele observări ale mele.

Vă mărturisesc că **nu vin cu nici un resentiment** și, pentru ca să reușesc să fiu obiectiv , pentru o dată, **am să chem în sprijinul meu chiar autoritatea afirmațiilor dvs.**

Nu vorbesc de **dl Inculeț ,** vorbesc **de alți membri ai guvernului .**

DI Inculeț are prudența să nu scrie , de aceea este și foarte supărat împotriva celor care au cutezanța să scrie .(ilaritate) și a găsit mijlocul să manifeste această supărare a d-sale , trecând departamentul de Interne amicului meu, dl Luca, care , pare-se,dă totuși un prețios sprijin la această măreață operă (ilaritate)

" D-lor, când am vorbit , acum aproape trei ani , la primul Mesaj, în care dvs ați arătat opera pe care înțelegeți să o înfăptuiți, de la această tribună am arătat motivele pentru care nu cred în posibilitățile dvs de realizare , afară numai dacă , prin ajutorul însemnatului mănunchi de elemente tinere și valoroase ,pe care le aveți, ați reuși să modificați și concepțiile și mai ales mentalitatea de care dăduseți dovadă până atunci.

Am declarat atunci că aștept cu nădejde ca această transformare să se realizeze .

Nu este plăcut pentru noi- eu nu sunt un adversar cu orice preț și nu-mi place să fiu neconținut obligat a face asemenea constatări dureroase- **a constata că nu există la noi un organism politic, un partid politic, în stare să stăpânească situația grea prin care trecem.**

" **Ați avut răgaz trei ani.** A venit vremea să vedem ce ați făcut și pe ce teme ne adresați acest apel la colaborare sau măcar la o păsuire , pentru ca să vă continuați marea operă realizată până acum "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Prestigiul Coroanei ?!

▣ Compromiterea Coroanei de către guvernările de partid

▣ PNT- PNL

" Am constatat de la început cu bucurie, un lucru , o preocupare pe care o împărtășesc cu toții . Să mă iertați , însă, dacă eu nu voi stăruie atât de gălăgios asupra ei.

Am văzut că apare ca o mare preocupare pentru dvs apărarea prestigiului Coroanei.

" Peste toate neînțelegerile , două din marile partide care revendică cinstea de a continua guvernarea [PNL] sau de a începe una nouă [PNT] , au făcut o înțelegere în această mare preocupare , de apărare a prestigiului Coroanei .

" D-lor deputați, ea se manifestă așa de viguros, încât , democrați cu toții, apărători sinceri și hotărâți ai regimului constituțional și ai libertăților publice , sunteți totuși capabili , desigur, cu o mare înfrângere asupra dvs înșivă ,și încalcați la nevoie chiar libertățile, pentru ca să apărați acest mare patrimoniu .

Cenzură sau confiscare în apărarea Regelui !

" Am asistat la un foarte interesant duel , acum două zile , între secretarul general al Partidului Național -Țărănesc , d-Madgearu, și între d.l Bentoiu .

Se discuta cenzura și metodele cele mai bune de apărare , a ceea ce constituie un element de seamă a patrimoniului nostru național. Discuțiunea n-a fost pe chestiunea de fond .Oratorii erau de acord că unele măsuri excepționale se impun. Deosebirea a stat în aceea că dl Bentoiu spunea că este mai bună cenzura decât confiscarea, iar reprezentantul PNT, fără a critica în sine , în principiu, cenzura , credea totuși că aplierea ei , așa cum a fost făcută , nu răspunde la preocuparea aceasta principială .

-Madgearu : Am declarat categoric că suntem contra cenzurii și socotim că nu are utilitate.

-Iunian : Dar ieri nu ați fost așa de categoric .

-Madgearu : Categoric

-Iunian: Să presupunem acest lucru. Suntem bucuroși să vă auzim declarând acesta azi.

În orice caz, sentimentul nu a fost așa de statornic. Dar deosebirea care este ?

Dvs, Partidul Național -Țărănesc, recomandați : **nu faceți cenzură, confiscați !**

Aveți un alt mijloc de a **garanta libertatea de exprimare** : **confiscând ! (ilaritate)**

Dvs reproșați guvernului lipsa de sinceritate și-i spuneți : **noi nu am dorit niciodată cenzura , noi am confiscat , și am confiscat pentru că nu este îngăduit să ataci Coroana .**

Și preocuparea este veche : Dacă nu mă înșel, în 1930 s-a confiscat un ziar în care se ataca atunci Regența .Este adevărat că , nu mult după aceea, s-a confiscat și un ziar în care se

apăra Prințul Carol - pe vremea aceea

El era pribeag . **Și totuși a fost necesară această măsură** , tot în vederea apărării a ceea ce era mai de temei în organizarea Statului nostru.

[LD : **lunian exploatează la maxim** momentul gloriei sale privind **aducerea prințului Carol și Restaurația** . Ceea ce nu mai spune , este că **el era în acel guvern !** De asemenea,**lunian profită** și de data aceasta de faptul că **nu se puteau ataca chestiunile grave, de fond** ,când în joc era numele Regelui Carol !]

D-lor , eu **nu-mi dau seama așa de bine de sinceritatea acestei profesioni de credință** , dar sunt **bucuros să aud declarațiile care s-au făcut și de unii și de alții** , că toate aceste **măsuri sunt luate pentru apărarea Coroanei**.

Numai că eu cred că **este primejdios să se folosească** neconținut asemenea declarațiuni . **Prestigiul Coroanei se impune prin sentimentul nostru de încredere în această instituție** , și **el poate fi prejudiciat** , iar nu apărat , **prin aceea că neconținut se invocă Coroana** ca justificare a măsurilor care se iau .

Sunt multe mijloace prin care se apără prestigiul Coroanei : să nu o angajezi mereu în discuție , și să nu reverși asupra ei răspunderea , când ea trebuie să apese asupra dvs.

Și , în această privință , cred că **aveți serioase imputări să vă faceți .**

În tot timpul guvernării dvs , **ați încercat să apărați slăbiciunea dvs, greșelile dvs** - și uneori mai rău de atât . În numele Coroanei , **ați inventat prilejuri** pentru ca **să iscați declarațiuni de încredere** ,pe care apoi le răspândeați **ca pe niște manifeste electorale** . "

Grigore lunian / 28 nov.'36

▣ **Mesajul Regal =ascunderea în spatele Regelui !**

▣ **Bilanțul guvernului = mistificarea opiniei publice !**

[LD : aici lunian are perfectă dreptate , dar cred că este **o formulă , un protocol** ,moștenit odată cu împrumutul **Constituției și a instituțiilor parlamentare (1866)**]

Că este așa , o dovedește faptul că **Mesajul** era criticat , aprobat sau respins , fără ca aceasta să fie considerată ca adresându-se regelui]

" ... În orice caz , chiar în **acest ultim manifest al dvs** reiese **lipsa de preocupare sinceră în ce privește apărarea prestigiului Coroanei** .

Ce însemnează , d-lor deputați , acest Mesaj cu care dvs deschideți sesiunea ?

Eu , și acum doi ani , mi-am exprimat părerea că ar fi bine să fie suprimată această formalitate , pentru ca guvernele să nu se mai pună la adăpostul pecetei Regale .

Dacă ar fi vorba de făgădueli pentru viitor , și încă ar fi grav .

Dar când este vorba **să reclami pecetea regală , cuvântul regal** , pentru ca **să se afirme valoarea operei pe care guvernul a săvârșit-o** ,și când această valoare **este așa de discutabilă , așa de contestabilă , așa de nulă** , aș spune eu - cum nădăjduiesc că voi reuși să dovedesc- ce însemnează atunci **să reclami semnătura regală sub un manifest** care a fost **redactat** , desigur , **foarte laborios , de cei 17 miniștri** și nu știu câți- vreo **25 - de subsecretari de Stat** -și în care **se ia cu vie satisfacție act** și se constată că **sforțările guvernului** , în **conlucrare strânsă cu Parlamentul țării** , aceasta **este o ironie la adresa dvs** , pe care mi se pare că **ați și prețuit-o** , prin felul cum ați răspuns [**Adresa de Răspuns**]

< au fost atinse pe toate tărâmurile vieții naționale , făcând astfel posibilă dănuirea unui regim de stabilitate și continuitate . >

Conversiunea datoriilor , reducerea datoriri externe , așezarea ordinei bugetare , renașterea creditului , așezarea tineretului în cadrul unei noi discipline ,etc toate acestea **constituie puncte din opera realizată de dvs** , și noi trebuie să o credem pentru că **ați dobândit pecetea regală** .

" **În contra acestui abuz protestez** și voi învedera că acest protest al meu este **întemeiat** din punctul de vedere al relatărilor faptelor și desigur **foarte îndreptățit** în **grija sinceră** pe care o am ca **să nu fie târâtă Coroana în discuțiile noastre publice** . "[-----]

" În orice caz , **în afară de aceste excepțiuni [armata , sănătatea]** și poate de **o mai bună administrare locală pe alocurea** , acolo unde **influența directă a centrului** nu a intervenit

- pentru că de câte ori intervine , se dovedește vătămătoare- acolo unde **influența centrului este**

mai mică, și unde **inițiativa particulară** se găsește, în mod excepțional și fericit, în mâinile unui om de treabă, s-a remarcat pe alocurea, în unele județe, **oarecari administrații locale mai bune.**

Dar, d-lor, punct. De aici înainte, să mă iertați, **tot ce afirmați dvs. în Mesaj, constituie o cutezătoare încercare de a mistifica opinia publică.**

Ați reușit acolo unde control nu se poate exercita cu destulă stăruință sau cu destule informațiuni " [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Armata

" Parlamentul mai are unele preocupări la care **adeziunea noastră este foarte ușor câștigată : înzestrarea armatei . Eu voi recunoaște acolo unde ați făcut ceva**, voi recunoaște cu sinceritate, și **sunt bucuros să pot constata** că în această direcțiune, **există cel puțin o înțeleaptă politică.**

Modul ei de realizare practică, scapă pentru un moment posibilităților mele de cercetare .
Îmi rezerv dreptul ca atunci când voi cunoaște condițiunile în care concepțiunile dvs cu privire la înzestrarea armatei s-a realizat, să o examinez și să-mi spun cuvântul .

Pentru moment, **trebuie să recunosc**, și o repet cu plăcere, că **ați inaugurat o serioasă politică de înarmare a țării**, care a început să dea **rezultate apreciable .**" (**apluze la PNL**)

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Sănătatea

" **Voi recunoaște**, deopotrivă, că **sunt în mijlocul guvernului-** din 30 de oameni se pot găsi - **unii care și-au dat silința.** Voi recunoaște d-lui **ministru Costinescu** că **a făcut laudabile încercări de a aduce oarecari îmbunătățiri în ceea ce privește sănătatea publică "**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Politica externă

" D-lor, ne-ați făcut apelul acesta stăruitor în vederea situațiunii grele prin care trece azi **România**, ca lumea întregă de altfel, și **în răspunsul dvs spuneți**

[**frământările internaționale ...gravă amenințare... etc etc...**]

"Nu veți găsi nici o notă deosebită cu privire la această **hotărâre nestrămutată de a colabora la apărarea granițelor țării**; în această privință, **sentimentul este unanim.**

Dar cum se poate realiza această operă, care sunt mijloacele ?

Dar mi-aș permite **oarecari observări .**"

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Neputința Societății Națiunilor -

" **Suntem într-un moment** în care a trebuit **și dvs să verificați o anume concepție.**

Am trăit **multă vreme în credința** înrăuririi **atotputernice și binefăcătoare a Societății Națiunilor**, și politica dvs, reprezentată prin distinsul nostru coleg **dl Titulescu**, **cred că a păcătuit din această cauză.**

A fost **prea mult influențată** de realitatea unei **politici geneveze**, în care a crezut, și **a omis**, din această cauză, **să ia toate măsurile de garanție** care puteau să fie luate în vederea apărării noastre .[**Nicolae Titulescu**]

" **Înrăuriți de această încredere nemărginită** în Societatea Națiunilor, **noi ne-am preocupat** să rămânem un **apărător generos și hotărât** al politicii Societății Națiunilor.

D-lor, sunt doritor ca **acest minunat organism**, care a fost **creat de idealisti** după război, în nădejdea că **războiul va putea fi conjurat** pe viitor, să se refacă și să reprezine, cel puțin în viitor, [-----] măcar o parte din **forța morală și efectivă** care i se atribuia

" **Dar din nefericire**, situația nu este aceasta .

În politica Societății Națiunilor, noi nu mai putem găsi un sprijin. Formulele securității colective, păcii indivizibile, sunt lucruri minunate pentru un cercetător, cu privire la trecut și, poate, la viitor, dar incontestabil nu mai sunt lozinci în care să credem astăzi cu atâta tărie, încât să socotim că ele singure ne pun la adăpost de griji. [-----]
Atunci, suntem datori, și am afirmat acest lucru mai de mult, să facem o politică externă cu preocuparea exclusivă a intereselor noastre românești. "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Demiterea lui Titulescu

" Regret că d-l Titulescu nu este pe această bancă.

Discuția ar fi fost mult mai ușoară și mai elegantă, fiindcă eu nu vreau să cad, nici pe departe, în excesul de lipsă de eleganță de care ați dat dovadă dvs

Eu nu spun că nu poate să intervină o neînțelegere între guvern și un membru al guvernului cu privire la directivele generale ale politicii lui.

Desigur! De mult era cunoscut, domnilor, că dl ministru Titulescu era, la ministerul de externe, declarat un simplu tehnician.

Noi n-am priceput lucrul acesta, fiind siguri că tehnicienii pot să fie subsecretari de Stat, care n-au răspundere ministerială, dar un ministru are răspundere, ia asupra lui o parte din răspunderea colectivă a guvernului.

Dar dvs ați acceptat participarea d-lui Titulescu în guvernul dvs în aceste condițiuni.

Eu înțeleg că, totuși, la un moment dat, a putut să intervină o neînțelegere între dvs și dl Titulescu. Dar ceea ce nu înțeleg este modul acesta neuzitat până acum nicăeri, în care dl Titulescu n-a fost "scos" din guvern, a fost "concediat", în formula pe care legea pentru protecția muncii n-o mai îngăduie patronilor pentru nici un fel de salariat al lor " (aplauze la PȚR)

" Evident, dl Titulescu a fost fericit cu un tratament cu totul special din partea dvs.

Am subliniat-o numai pentru ca să arăt că reprob cu toată hotărârea procedarea dvs, care n-a găsit înțelegere și aprobare nicăeri nici aici, nici în altă parte. "

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Mica Înțelegere

"Suntem de acord și sunt fericit să constatăm că în această privință Mica Înțelegere a devenit un organism tot mai puternic, și mai în măsură să reprezinte un element de garanție în politica noastră de apărare. [-----] organismul acesta al Micii Înțelegeri este fără îndoială un element foarte de preț în asigurarea păcii și suntem foarte mulțumiți că prin strădania guvernului și a capilor Statelor, legăturile noastre au devenit tot mai strânse.

Îmi exprimam acum doi ani, cu ocazia încheerii Micii Înțelegeri economice, un deziderat, ca această Mică Înțelegere să se poată închea și pe alte țărâmurii, economic și spiritual, mai puternic decât fusese până aici.

Nu vreau să discut în acest moment, cu două zile înainte de marea sărbătoare anunțată [1 decembrie, la București] când vom sărbători cu toții, aici, solidaritatea noastră, dacă mai sunt sau nu unele deziderate nesatisfăcute, vom găsi un alt prilej ca să arătăm ceea ce credem noi, că mai sunt și alte revendicări îndreptățite ale României [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Alianța cu Franța

" Fără îndoială suntem cu toții de acord pentru a întări mai mult și prin toate mijloacele alianța noastră cu Franța, care nu este numai spirituală, care trebuie să fie, pe lângă spirituală, și politică.

" Dar d-lor, eu am avut deseori prilejul să fiu învinovățit de sentimente insuficient de prietenești față de Franța, pentru că, afirmând permanent necesitatea unei alianțe cu Franța, am afirmat, în același timp, dreptul nostru de a ne apăra, chiar în raporturile cu Franța,

interesele noastre proprii și dreptul nostru de a trata cu aceste țări prietenie nouă , **pe un picior de egalitate.** (*vii aplauze pe băncile opoziției*)

"Regret foarte mult că în această privință, **constatățile au fost uneori dureroase.**
Nu vreau să aduc o învinuire nimănui, pentru că suntem convingși că , dacă lucrul s-a produs **n-a fost atât din cauza rezistenței Franței** , cât din cauza **lipsei de înțelegere patriotică** a celor cari au apărat interesele noastre

Am fost buimăcit de declarația pe care a făcut-o ieri aici , **adversarul meu politic permanent și prietenul foarte bun**, care este d-l Octavian Goga Am aflat că, **dacă noi astăzi nu avem încă recunoscut în drept, formal** , din partea Rusiei, **alipirea Basarabiei,** .este **din pricină că, atunci**, când aceasta ni se oferea în schimbul unui avantaj, neutralitatea noastră, în acțiunea întreprinsă atunci , am aflat că **această recunoaștere nu a putut fi făcută , pentru că Franța s-a opus la ea.**

" **Dar declarația** , așa cum a fost făcută, **a învederat o dată mai mult, că vina toată era a noastră , noi am întrebat Franța ce trebuie să facem, noi nu am înțeles că în problemele românești trebuie ca înțelegerea și hotărârea să le tragem din cunoașterea nevoilor noastre .**

Noi am întrebat Franța , și **politica Franței nu concorda atunci cu interesele noastre .**
De ce să ceri unei țări , chiar cea mai bună prietenă a noastră, **o mai înaltă înțelegere a intereselor noastre** , atunci în contradicție cu ale ei, **dacă această înțelegere nu am avut-o la noi ? "**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Alianță cu Germania ?

▣ Replică lui Goga

" D-lor, **ași putea să răspund** celor care înfățișau acea **tendință naționalistă** cu orice preț, ași putea chiar **din aceste greșeli făcute pe vremuri** de un om , ale cărui sentimente naționaliste nu pot fi contestate , **cum este dl Goga, aș putea să învederez** , totuși, **cât de greșită este baza naționalismului pe care se așază.**

Naționalismul adevărat stă în **cunoașterea problemelor și interesele reale ale țării românești, și apărarea lor împotriva tuturor și cu mijloace care ne sunt proprii** (*aplauze pe diferite bănci ale opoziției*)

"D-lor, **s-a propus aici o precizare sau o schimbare a politicii noastre externe** , s-a propus să îndrumăm politica noastră **cu mai multă prietenie față de Germania ori cu Italia .**

" **S-a făcut aici o socotelă matematică, o socotelă statistică, s-a zis :uite , relațiile noastre economice sunt mai firești , mai normale cu o țară decât cu alta .**

De sigur, **dar nu se poate mai mare greșală decât să confunzi aceste două planuri.**
Relațiile noastre economice și interesele noastre ne pot duce la crearea de relații puternice cu o țară cu care nu avem alianță, **dar alianțele noastre politice trebuie să fie în funcție de apărarea interesului acesta suprem , ca granițele noastre să rămână neștirbite.**

Dar , de la această constatare și **până la o politică de adversitate cu orice preț, este un drum lung.** Am suferit după război o influență sentimentală .

Am auzit aici un distins om politic , mort mult prea tânăr , un fruntaș al vieții noastre politice și al naționalismului , care , atunci când s-a discutat pentru întâia oară ,pe la 1920- '22 , **reluarea de relațiuni economice cu Germania , se crispa la auzul acestui lucru** , spunând că aude și acum tropotul cailor și cizmele teutonilor.

"**Sentimentalismul acesta nu trebuie să înrăurească** acțiunea noastră și relațiunile noastre .
Cred că **și aici am făcut o politică excesivă** , fără nici un fel de utilitate, **o politică de vrăjmășie cu orice preț**, care nu se reazemă **pe nici o judecată** și care , dimpotrivă, **vatămă interesele noastre economice ."**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Relația cu Italia

▣ Declarația lui Mussolini

" S-a vorbit de încercarea tot mai strânsă de apropiere cu Italia.

Eu nu cred nici măcar în ultima manifestare a Ducelui , atît de nepotrivită și cu atît de puțin răsunet . A avut, evident, **un puternic răsunet la noi** , cu cât **am fi avut mai mult îndreptățirea la sentimentele de prietenie** din partea Italiei ,cu cât atitudinea noastră în război a fost mai alături și mai concordantă cu cât motivele care ne-au determinat să luptăm împreună , ieșind dintr-o alianță , proclamând neutralitatea, pentru ca apoi să se alipească la un alt grup de puteri , cu cât interesele au fost mai concordante și justificările mai asemănătoare , cu atît era **mai puțin de așteptat o asemenea declarație** din partea șefului guvernului italian .

Am protestat și am arătat hotărârea întregii populații care se află în granițele Statului nostru, **de a nu lăsa să se cintească** nici măcar cu un centimetru pătrat **teritoriul României** , așa cum a fost așezat **prin tratatele de pace** " (**aplauze la PRȚ**)

" Dar , o dată acest protest făcut,să ne înțelegem .O greșeală făcută nu trebuie să ne împingă , cu orice preț, la statornicirea unei politici de vrăjmășie."

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Sentimentul popular și politica externă

▣ Opțiune partidelor în politica externă

[**LD Nu prea este consecvent Iunian ;importantă este însă coarda atinsă**]

"Mai ales că politica noastră externă , legăturile noastre, se așează pe temeiul sentimentului poporului, și , în această privință, vedeți, **chiar sacrificarea d-lui Titulescu a avut ,poate , un rezultat multumitor pentru noi.**

Toată lumea[**LD : !?!**] credea până acum că, **dacă dl Titulescu pleacă din fruntea Ministerului de Externe, România și-a schimbat ,** chiar din acel punct,**directivele politicii externe.** **DI Titulescu a plecat,** cu toate strălucirile sale însușiri, pe care n-a putut să le desmintă, și totuși **a venit un om** a cărui **modestie** a fost mărturisită chiar de el,**sentimentul unanim[LD :!?!]al poporului** a fost că **dl Victor Antonescu poate să fie egalul d-lui Titulescu.**(**aplauze la PRȚ**) Prin urmare , **ce interesează în orientarea noastră , este sentimentul poporului.** **Sentimentul acesta se manifestă de multe ori în contradicție cu vremelnicile conduceri dintr-un Stat sau altul.**

Dacă noi avem îndreptățirea să interzicem unui Stat , chiar prieten , [**vizată Franța**] **să se amestece în treburile noastre lăuntrice** , avem incontestabil **și datoria să nu ne amestecăm în alcătuirile interne ale fiecărui Stat**

[**aluzie Italia , Germania ; nu spune,însă ,nimic de Rusia**]

"**Am văzut aici orientându-se politica externă a partidelor** , după cum **așezarea politicii** într-o țară sau alta , **se cristalizează** , în formule de **stînga** sau de **dreapta** .

Fiecare Stat poate să aibă un regim care poate să fie **vremelnic sau permanent** ,potrivit intereselor proprii.**Pe noi nu ne interesează ce regim este într-o țară sau alta ; pe noi ne interesează ce poate să reprezinte în orientarea generală ,o amicitie cu o țară sau alta .** Aceasta este **singura bază pe care noi trebuie să încheiem alianțele noastre . "**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Relațiile cu Rusia Sovietică

[**LD : atît ! sec și fără echivoc , dar și fără argumente**]

" **Am auzit și unele glasuri** , mai puțin categorice - erau mai multe pe vremuri- era o orientare chiar oficială- acum un an aproape - **pentru încheierea unor relațiuni , mai mult decât de prietenie,** cu Rusia.

" **Incontestabil , noi prețuim** îndeosebi relațiunile noastre de **prietenie cu Rusia.**

Am cerut stăruitor , de la această tribună, reluarea raporturilor și încheierea unor relațiuni de prietenie, dar aceasta nu însemenează că noi trebuie să ne orientăm în politică , mai departe decât aceste relațiuni de prietenie și că se pot concepe

pacte de asistență mutuală sau de alianță militară cu Statul vecin.

"Prietenia nu implică imediat primirea tuturor grijilor care pot să frământă un Stat prieten. Alianțele noastre sunt și trebuie să fie impuse numai de interesele noastre, în afară de orice sentimentalism, și cu atât mai puțin provocate de simpatia pe care o avem față de un regim sau față de altul. "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Guvernul Tătărescu

▫ Partid liberal ?

[LD : numărătoarea îmi aparține , pentru a-l putea sistematiza]

" Să vedem cum vă așezați dvs pe harta politică a României .Ce sunteți dvs ?

A.)Partid monarhic ?

Am aflat că da, de curând, dar am aflat că sunteți .

B) Partid constituțional ?

Dar un regim constituțional parlamentar prin ce se concretizează ?

De sigur, prin strânsa colaborare cu Parlamentul și prin respectul libertăților. Nu întreb pe d-l ministru Inculeț , pentru că d-sa poate să-și încurce amintirile, dar întreb pe dl președinte al Consiliului de Miniștri : respect colaborarea strânsă cu Parlamentul ?

Ce ironie mai cruntă decât aceste cuvinte cuprinse în Mesajul Regal ?

Ați cerut , mi se pare acum doi ani și jumătate , **Parlamentului să vă acorde depline puteri** , spuneți că țara suferă , mai cu seamă , din cauza dezorganizării administrative .

Erați doritori să o realizați grabnic, nu aveți timp să așteptați până în octombrie, ați cerut **prin luna iunie, iulie** [----] Și Parlamentul - ce nu vă dă Parlamentul ?!- desigur cu durere și sfâșiat în sufletul lui - **Parlamentul v-a acordat depline puteri** ,

Și-a zis Parlamentul : < este vremelnic, să facem o probă . >

" Ei bine, proba s-a făcut : a trecut timpul și n-ați realizat nimic .

Într-un timp , s-au constituit comisiuni pentru redactarea **legilor de reorganizarea aparatului de Stat . Suntem încă în așteptarea acestor legi . "**

Mircea Cancicov le-a explicat că , în vreme de criză , o reorganizare a aparatului de Stat,nu se poate face , pentru că ar fi aruncați pe drumuri mii de oameni .

" Vi s-au dat depline puteri și am crezut că s-a terminat . "

Ați venit acum doi ani și anul acesta ,înaintea deschiderii Parlamentului, cu **decrete -legi**

În mod normal, Parlamentul se deschidea la 15 octombrie.

"Ați amânat , totuși, deschiderea Parlamentului .De ce ?

Puteați să deschideți Parlamentul în mod normal, la 15 octombrie.

Dar dva prorogați sistematic Parlamentul la 15 noiembrie, pentru ca , în ajun, la 10, 11, 12 noiembrie cu 3 zile înainte de deschidere, să veniți cu legi organice de mare însemnătate , cu legi care prevăd pedepse penale,cu închisoarea[-----]

[LD : la fel ca Madgearu care când ajungea la probleme economice-financiare ,și Iunian , ca jurist, ca fost ministru de Justiție, intră în amănuntele procesului legislativ, enumeră legi ..intră în detalii juridice...de, este profesia sa!]

" Față cu această atitudine a dvs, se poate vorbi la noi trăim într-un regim constituțional parlamentar ? **Această neluare în seamă a Parlamentului** , acest **dispreț al dvs** pentru această instituție [-----] pentru că **sunt convins că Parlamentul nu va refuza ratificarea** nicidecum **decret -lege ;față de acest refuz al Parlamentului de a-și înțelege rostul**, sfidarea dvs , adusă lui, este foarte justificară .

Nu aveți nevoie nici măcar de **specialele dispoziții** ale d-lui vice-președinte al consiliului de Miniștri ...

-**Inculeț** (vice președ.) : Mă simpatizezi ! (**ilaritate**)

-**Iunian** : Foarte mult , pentru tot ce ai fost, pentru tot ce ești, pentru tot ce nu ești, pentru

tot ce ai să devii (ilaritate)

C) Partid democratic ?

" Libertățile publice .Un regim democratic este rezemat pe libertăți publice.

Am auzit aici o foarte interesantă discuție asupra cenzurii .

Cu acest prilej, ne-a lămurit dl Bentoiu că n-a lucrat așa, la întâmplare,

că a lucrat cu metodă, într-un cadru bine stabilit .(ilaritate)

A ! Că sunt greșeli de execuție ? Se poate. Aici apare cavalerismul dvs .

" Vreți dictatură, sigur, o practicați de trei ani , lașă și neputiincioasă.

Pentru aceasta vă trebuie acoperirea Parlamentului .

Dvs aplicați legile pe care le votează Parlamentul ! Ce vină aveți ?(ilaritate)

Și mai aveți o grijă : să vă descărcați răspunderea și pentru aplicare .

Aveți pentru aceasta starea de asediu !"[-----]

[LD : lipsă pag. 103-109 din xerox.Păcat !]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Regim pseudo -democratic

▫ Cenzură, stare de asediu , legea presei

" Acest regim parlamentar reclamă o înlăturare a regimului restrictiv de libertăți de astăzi.

N-avem nevoie de stare de asediu.

Arătați- mi dvs care au fost momentele în care s-a învederat necesară ?**Nici unul.**

N-avem nevoie de cenzură .Este ineficace .Este păgubitoare .Ea nu tinde , cum s-a

arătat,decât la abuz .

Ați mers până acolo **încât să interziceți discuțiile asupra problemei monetare , ca și când**

chestiunea de a se ști care sunt bazele pe care trebuie să fie îndrumată politica noastră

economică și financiară este o chestiune care rămâne la chibzuința exclusivă a miniștrilor

de finanțe care s-au perindat, și nu este o chestiune care interesează opinia publică ! "

**" Într-un regim democratic să nu se îngăduie ca asupra unor asemenea probleme obiective ,
asupra directivelor de dat politicii noastre economice și financiare , să se facă discuții?**

Aceasta învederează , în mod nu se poate mai evident, **fie lipsa dvs de sinceritate** , când vă

declarați partizanii regimului democrat , **fie că măsura cenzurii** , pe care o mențineți și astăzi,

este inutilă și păgubitoare "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Legea presei

" Regimul presei. Ați venit cu legea presei.

Sunt și eu de părere că în presă sunt unele abuzuri care **trebuie evident sancționate și**

împiedicate , dar nu printr-un regim de restricțiuni , care să facă posibil în permanență

amestecul puterii executive în presă(aplauze la PRȚ)

" Din două una :

sau opinia publică **este capabilă de manifestări și transmite vigoarea ei de manifestare și**

presei,și atunci toate măsurile dvs sunt inutile ,așa cum au fost inutile **legile de apărare a**

Statului , prin care **vi s-a dat posibilitatea de înfrânare** ,pe care însă **n-ați folosit-o** ,

sau , dacă **opinia publică este nevolnică** și puteți mai departe **s-o stăpâniți** pe temeiul acestei

nevolnicii a opiniei publice , **n-aveți nevoie de o specială lege de gătuire a presei** ,

pentru că **o gătuiți sub alte forme** ,așa **cum o gătuiți și astăzi** , pentru că nu se poate spune

că noi avem astăzi o presă în care să existe posibilitatea de manifestare a opiniilor politice ,

ale diferitelor grupări (aplauze) .

" Eu mă ridic **împotriva încercărilor** pe care le-ați făcut cu privire la **legea presei**-nu voi stărui

asupra acestei chestiuni , fiindcă **o vom discuta dacă veți aduce această lege** în cursul

sesiunii parlamentare . "

▣ Regim de "colaborare "

▣ Guvernare " fără partide"

▣ Echipă " de lucru"

[LD : este cea mai importantă parte din discurs , este concluzia , este propunerea , este sugestia la apelul regal .Iunian nu dă un nume unui astfel de regim ,dar îl diferențiază față de guvernările de " coaliție" , de " tehnicieni" , de " concentrare "

Nu-l numește nici " democratic" , nici " dictatură " , nici " personal" , nici " regal" .

Această anonimie se va perpetua și în perioada '38-'40, iar după detronarea lui Carol ,va face subiectul controversat al politicienilor și al istoriografiei ulterioare]

" Într-un asemenea Parlament, și cu crearea regimului de libertăți , se poate face apel la o colaborare , se poate găsi destul luminat patriotism - nădăjduesc - la toți frunțașii și conducătorii diferitelor grupări , care intră în Parlament , pentru ca , pentru o bucată de vreme , și în vederea necesităților mari ale țării, să se poată înjgheba o echipă de lucru, trecând peste toate aceste ambiții personale , dar cu o condiție :ca aceasta să reprezinte solidarizarea pentru o operă restrânsă la un program mărginit, și al zilei de astăzi și a zilei de mâine, dar să nu angajeze cu nimic răspunderea pentru politica trecută a partidelor și a guvernelor de partid,cum ar angaja-o în ipoteza unei înțelegeri de colaborare nejustificată. "

" D-lor, mai este încă un lucru : este necesar - s-au ridicat aici unele glasuri- să luptăm împotriva flagelului care se cheamă politicianism.

Dar aceasta înseamnă că noi trebuie să ne îndepărăm de la libertățile publice , și că avem nevoie de un regim restrictiv , de un regim de dictatură , sau de sporire a puterii executivului , cum auzit spunându-se .

" Nu, d-lor ! Dimpotrivă , acest politicianism , care a înflorit așa de mult în ultimul timp, nu este datorat regimului electiv și regimului parlamentar.

Afară de cazul când dvs ați vrea să afirmați că obediența de care a dat dovadă Parlamentul, ați plătit-o prin avantajii pe care le-ați dat ,prin exercitarea administrativă a dvs , la diverse departamente .

Aș protesta eu împotriva unei asemenea afirmațiuni .

Atunci, dacă această justificare nu poate să existe, însemnează că n-ați aflat în Parlament o rezistență la activitatea dvs.

" Politicianismul nu este legat de liberul exercițiu al regimului parlamentar : este legat de această nefastă mentalitate , care stăpânește, rând pe rând,pe conducătorii marilor partide care se perindă la putere ,ca să ferească țara, așa cum am arătat .

" Un singur mijloc este de a face începutul de înfrânare ,care poate să ducă la rezultate mai târziu : alcătuirea unui guvern care să nu reprezinte o forță de partid , care prin însăși compoziția lui să stea ca o permanentă rezistență la aceste încercări de politicianizare a întregii noastre vieți administrative și publice ,acest flagel care trebuie neapărat lecuit .

" Evident , dlor, că acest lucru se poate realiza în cadrul pe care l-am arătat și atunci vom putea , cu unele încercări , pentru unii poate supreme,de a-și înfrâna și poftele personale și chiar sentimentele și resentimentele personale, să ajungem la alcătuirea unei echipe de lucru, a unei concentrări a tuturor forțelor , cu linia de la început stabilită , cu o răspundere efectivă și colectivă a tuturor și cu asigurarea unei vieți morale ,alta decât aceea pe care o lămurii dvs ,adică prin criticile pe care , respectiv, le aduceți în fiecare zi , aproape , unii altora.

" Pentru crearea acestui nou cadru , în care colaborarea elementelor vrednice și capabile de sentimente ridicate și patriotice să fie cu puțință, eu mi-am ridicat glasul neconținut și mi-l ridic și astăzi,cu o speranță de îndreptare.

▫ Pretendentele la succesiune : PNC și PNȚ

▫ Pericolul unui război civil

" Am arătat o asemenea speranță , dovedită neîntemeiată , și acum trei ani, când am vorbit la Mesaj, crezând că aveți în dvs încă posibilitatea de înnoire a formei în care vă prezentaseți înainte , pentru ca , din sânul dvs , al partidului liberal, să vă puteți dăruți o activitate rodnică ,cu speranțele mele de atunci care nu au fost realizate

" Tot așa și astăzi vreau totuși să pot nădăjdui astăzi în puterea de reculegere și în patriotismul fiecăruia dintre grupările politice aici reprezentate , ca să ferească țara de acel război civil care ne amenință, prin manifestările și ale unei grupări, a Partidului Național Creștin ,și ale altei grupări, a Partidului Național-Țărănesc, partide care pretind succesiunea guvernului pentru fiecare din ele.

" Oricare dintre aceste două soluțiuni s-ar da crizei care se va desfășura cândva- căci și puterile dvs sunt mărginite-va constitui un izvor de primejdie.

" De aceea, vreau să cred în puterea de reculegere a tuturor , ca să găsească singura formulă prin care să poată realiza colaborarea lor și constitui cadrul în care o asemenea colaborare se poate asigura efectiv, pentru a garanta dezvoltarea normală , propășirea țării noastre, și a păstra neștirbit întregul patrimoniu național,care trebuie să ne fie scump, deopotrivă, tuturor ." (aplauze la PRȚ)

Grigore Iunian / 28 nov.'36

10.) Gh.Vântu (raportor) , discurs final la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36

(DAD,MO . 6 , sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 116- 121)

[LD :De remarcat **amplourea** dată **discuțiilor doctrinare** , care nu erau deloc simple exerciții oratorice. Atmosfera politică era încărcată de **propagande și polemici** , iar aceasta era **ultima sesiune a legislaturii PNL** , după care **urmasu alegerile**.

Parcă nimeni nu mai ara preocupat de actul guvernării, de bilanțuri și analize,ci, din cluburi,presă și stradă...**lupta se mutase în Parlament și în culise.**

Dar parcă nici aici, nu mai sunt "bătăile " de altă dată : lipsesc membrii de marcă ai guvernului; lipsește(sau tace ?) -Iunian

Și totuși , eu cred că lumea politică era în veghe maximă...][Doc.integral **fișer PNL- XI**

[-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▫ Opoziția .

[LD :atenție ! opoziția definită ca "**opoziție a MSR** "

Cred că este prima oară când aud această formulă ...]

Ora este întârziată, parlamentarii oboșiți după **5 ore de dezbatere**

Reprezentanții opoziției s-au străduit , "**cel puțin în formă**" , să se apropie de acea noțiune clasică a **opoziției Maiestății Sale Regelui**. "

[-----]

Gh.Vântu / 28 nov.'36

▫ Grigore Iunian : Partidul Radical Țărănesc.

" Dl deputat Iunian, în numele **partidului său**, care are **proporțiile d-sale(ilaritate)** a făcut **observații interesante** . D-sa apare în **galeria marilor debateri parlamentari** ,dar vă mărturisesc că **nu are întotdeauna succes** , pentru că , în special , în discursul la Mesaj, reprezentantul și oratorul unui partid, trebuie să se ocupe de politica generală a guvernului. [---] **dI Iunian** a putut să fie foarte bine , cu **verva d-sale obișnuită, cu sarcasmul și ironia care caracterizează cuvântările sale**, a putut să aibă **succese particulare și izolate** , în anumite chestii necunoscute de noi și neverificate.

" În ce privește însă politica generală , **d-sa a fost nevoit să recunoască** că, în adevăr,**guvernul acestei țări , în problemele mari , a fost la postul său de comandă și le-a rezolvat** cu toată

promptitudinea , cu competență și cu toată energia . (aplauze la PNL)

A recunoscut în termeni elogioși **opera organizării apărării naționale** și înzestrării armatei, munca așa de rodnică pentru **sănătatea publică** și **cultura poporului**. "[-----]

[Autoritatea democratică]

[LD : a fost destul de greu pentru Gh.Vântu să **argumenteze și să legitimizeze măsurile excepționale** luate de guvern. Explicațiile date de el, dacă ar fi fost aplicate la guvernarea liberală , ar fi pus PNL în dificultate , chiar dacă....

Cât despre acea mișcare extremistă- **Garda de Fier - Vântu se ferește ca de dracu să-i pomenească numele.]**

" În cadrul acestei concepțiuni , **ideea de autoritate** este **o necesitate** a vieții de Stat .

Dar autoritate nu înseamnă manifestare arbitrară a forței.

Este vorba de **exercitarea unor atribuțiuni , în numele unei națiuni , menite să asigure ordinea și siguranța tuturor, viața și libertatea.**

" **Deci**, în anumite împrejurări excepționale- și-mi pare rău că, în această privință, **d-lunian nu a binevoit să vadă sensul și realitatea problemei**- tocmai din **necesitatea conservării regimului democratic**, tocmai din **necesitatea realizării acestei voințe naționale** , exprimată prin organele ei , **autoritatea Statului poate fi mai accentuată** , pentru că **autoritatea se face în numele națiunii** , care vrea să trăiască , și care **nu poate să lase ca unele curente anarhice** de gândire sau **manifestații violente** , să poată amenința **structura organică și viața regimului democratic.**"

"**Nu există incompatibilitate** între **concepțiunea autorității și ideea democratică** .

Dimpotrivă, **autoritatea este un element indispensabil al democrației.**"

(**aplauze la majoritatea PNL**) [----- -]

Gh.Vântu / discurs final / 28 nov.'36

11.) **Pr.de lege** : ratificarea **decretelor - legi** (46 !) din vacanța parlamentară, 18 -19 dec. '36

/ **polemici privind procedura / considerații doctrinare/ suspiciuni de interese / conflict dintre puterile în stat: legislativul dominat de executiv.**

(DAD, MO nr. 13, vineri, 18 dec. ; M.O.nr. 14, sâmbătă, 19 dec.'36)

f.) Gr.Iunian(PRT) (p. 330) / 18 dec.'36

▫ **Nesocotirea instituțiilor democratice constituționale**

[LD : furia lui Iunian - și în calitatea-i de fost ministru al Justiției- nu cunoaște margini !

Atage , prin aceasta , și aprobarea PNT - partid din care se desprinsese .

Critică **procedura, abuzul, tempo-ul , disprețul** guvernului Tătărescu față de propriile-i instituții și principii liberale .

Are un cuvânt de prețuire chiar și pentru mult-hulitul George Mârzescu !]

Ar fi fost neserios dacă s-ar apuca să **facă o discuție** pe un atare proiect de lege.

"De aceea, vă liniștesc de la început : **eu nu am venit aici să vorbesc** , ci numai **să vă arăt de ce nu pot să vorbesc** , de ce **nu pot să iau parte** la ceea ce dvs **pretindeți că este în discuțiune** . "

Un proiect de lege pentru **ratificarea a 46 de decrete** , tratând **în toate materiile.**

" Eu nu știu dacă aceste decrete sunt serioase , pentru că nu am putut să le văd ,

Dar ar trebui să fie serioase , pentru că tratează asupra unor materii serioase. "

Ex. O Convențiune cu Casa Autonomă a Monopolurilor ... **un decret** cu reevaluarea stocului de metale - **ce soluție ingenioasă** a ministrului de finanțe !... **un decret** pentru declararea de utilitate publică a liniei locale .Severin cu nu știu ce comună **problemă foarte importantă ! ...**

un decret privitor la zaharină și substanțele îndulcitoare , **nu știu pe care ministru** l-a preocupat asta ,titlul este delicios ! **un decret** pentru modificarea legii încurajării industriei etc etc

"Ei bine, d-lor, **este serios să ni se ceară nouă să ne spunem cuvântul** asupra tuturor acestor

e.) Grigore Iunian -dezvoltarea interpelării/ 22 ian.'37 (p. 638 -

[LD : nu merită să întorc pe toate fețele - cum face Iunian -citatele de prin scrisori în legătură cu acel Dorman, care voia să cumpere niște avioane vechi, care ar fi trebuit cuiva "de dreapta" sau de "stânga" ... cu aprobările verbale de principiu date de Tătărescu sau Victor Antonescu ...și cu revocarea ...

Poate singurul lucru scos în evidență cu acel prilej este **solidaritatea sau inamicia** -în funcție de partidul de care aparțineau- **dintre basarabeni**

(**Inculeț apăra onoarea dr Ciugureanu... Hudiță îl suspectează !**) și faptul că Iunian era mai mult **un avocat intrigant** , decât un parlamentar moral .

Ca dovadă, concluzia finală : **jos rotativa ! Valabil pentru ambele partide .**]

- **Inculeț** : De aceea te-am întrerupt când ai vorbit de situația **dr Ciugureanu**.

Prea ușor aruncăm câte o dată cuvinte grele, ne înjurăm unii pe alții ,fără să gândim că trebuie un minimum de respect în raporturile noastre politice și personale

(aplauze la PNL)

- **Iunian** : Eu n-am venit aici să dau drumul sentimentalismului meu .Eu înțeleg foarte bine nota sentimentală a d-lui Inculeț; **înțeleg foarte bine durerea d-sale și o împărtășesc .**

-**Inculeț** : Te cred sincer .

-**Iunian** : **Nu cu plăcere ieși act de asemenea nenorociri , care se pot întâmpla !**

-**Inculeț** : Indiscutabil că trebuia să mă informez , pentru că **numele lui Ciugureanu pentru mine este scump , el a jucat un rol în viața Basarabiei** .[-----]

M-am informat direct la dr Ciugureanu .L-am invitat la mine și l-am întrebat ,cu multă severitate la început : **< Cum ți-ai permis un asemenea lucru ? >**

Omul , cu adâncă emoție , mi-a răspuns : < d-le ministru , eu am trecutul meu, am familia mea, copiii mei, crezi că am să mă batjocoresc eu astfel cu scrisori și astfel de chestiuni ?

Ce amestec pot avea eu? În chestiunea aceasta trebuia să se facă intervenții la Ministerul Aerului. Or, eu nu cunosc de loc pe dl Caranfil .Trebuia să mă adresez d-lui g-ral Angelescu. N-am fost la dânsul de 4 -5 zile ; nu mi-a călcat piciorul nici la Ministerul Aerului nici la Ministerul de Război , n-am luat cu nimeni contact .Și atunci dacă se găsește un escroc care , în imaginația lui, crede că cineva îi poate fi de folos și nenorocirea cade pe Ciugureanu , aceasta înseamnă că este vinovat ? >(aplauze puternice la PNL) [-----]

- **Iunian** : [-----] pentru mine , în chestia aceasta d. **Ciugureanu a avut un amestec**. Aș dori ca să poată lămurii că nu a avut nici un amestec , dar eu nu-mi fac nici o nădejde că, **dacă ați împărtăși convingerea mea, ați lua vreo măsură**. [-----]

"Trebuie neapărat ca **o schimbare în viața noastră politică** să intervină ; **trebuie** totuși ca **sanctiuni , și politice și morale , să se dea de aici înainte .**

Dar pentru aceasta , **trebuie ca un regim parlamentar sincer** , să fie creat , să se dea **posibilitatea realizării unui asemenea regim .**

Pentru aceasta , sunt sigur că **dezbaterea aceasta va duce la un rezultat:va duce la înțelegerea că nu mai este posibilă această alternare la guvern a celor două partide**, în vremurile grele prin care trecem(**exclamații ironice la PNL**) , **alternanța aceasta a partidelor prietene , aparent adversare , dar permanente prietene și ocrotitoare unul față de celălalt** și cred în fine că se va recurge la **singura soluțiune , reclamată în fiecare zi de interesele superioare ale țării (mare ilaritate la PNL) , că se va ajunge în sfârșit la un regim, care să închege o viață parlamentară reală, capabilă să dea sanctiuni și morale și politice ."**

g.) Grig.Iunian, replică la răspuns T / 22 ian.'37

"Dl președ. a ținut să lămurească , în fața dvs, că ne stăpânește , efectiv, **altă mentalitate, altă morală, alte concepții .O știam.**

Nu era nevoie să mai afirme dl președinte al Consiliului .**Are dreptate .**

[**reia povestea cu Dorman; apăra onestitatea lui Caranfil ;suspiciunile cu scrisoril**]

" **Toți la un loc, dl Tătărescu, dl Cancicov, sl Paul Angelescu, dl Victor Antonescu , dl Bejan , care s-au străduit să creeze o atmosferă din cele mai prielnice ca activitatea d-lui Caranfil să se desfășoare în toată plinătatea ei , n-au fost deajuns ca să contracareze**

neînțelegerea cu cine ?

Cine este misteriosul personaj din guvern , cu care n-a mai putut să lucreze dl Caranfil ?

[-----] **Ei bine, eu nu m-am lămurit !** [-----] **Recunosc** , este vina mea , **nu pot să spun că 300 de deputați greșesc** . [-----] **Recunosc** , sunt vinovat . Probabil că n-am făcut școală destulă .

Nici nu sunt hotărât ca s-o fac , sunt prea bătrân . **Declar că n-am priceput** . [-----]

Eu rămân la părerea mea , că dl Caranfil a plecat , fiindcă a socotit că a greșit , când a tratat ;

[-----] Atunci eu revin : **numai el a greșit ?** Nu a greșit și dl președ. al Consiliului?

Nu a greșit și dl ministru de Externe ? Nu a greșit și dl general Paul Angelescu la început ?

De ce rămân domniile lor, și pleacă numai dl Caranfil ?" [-----]

" **Eu aș fi putut să apar aici la tribună , să iau această chestiune în mână , și să vă asigur că în curând o să urmeze căderea guvernului** , pentru că știu , tot așa ca și dvs , că o să urmeze căderea guvernului foarte curând .

Dar eu nu vreau să-mi iau această rol , să-mi fac un titlu de mândrie din aceasta .

Nu-l trântesc eu, nu-l trântiți nici dvs [PNT] ; nu-l susțin eu, nu-l susțineți nici dvs .

O să-l trântescă până la urmă greșelile lui acumulate , îl va trânti faptul că încrederea este împruținată .

S-a dovedit că **nu este chiar leu-paraleu , că este un biet românșu** cu puterile lui împruținate

[-----]

"[**Tătărescu**] S-ar putea , totuși , trecând un examen de conștiință , **să vadă că sistemul**

partidelor de a-și acoperi reciproc greșelile , este dezastruos.

S-a spus că nu există protecție reciprocă , **eu cred că există protecție reciprocă.** [-----] **opinia**

publică , în genere , tot așa de **neînțelegătoare ca mine** , [-----] să împiedice mâine

realizarea celor ce se pun la cale , a succesiunilor făcute **în condițiile prestabilite** și uneori cu

angajamente formale . [-----] să încercăm **să dăm țării un parlament real** , pe temeiul unor

alegeri libere , să intre aici în Parlament fiecare pe temeiul și în proporția

în care este susținut de masele lectorale ; [-----]

Cazul Caranfil / 21 , 22 ian. / 37

13.) Comunicări și polemici : "cazul Jan Șeba" : "Rusia și Mica Înțelegere" , 3 , 6 febr.'37

(DAD, MO 23, șed.de miercuri , 3 febr.'37; MO.24, șed. de sâmbătă, 6 febr.'37)

Doc.integral- fișier Diplomatie VII

j.)Gr.Iunian (PRT)

[**Raporturile româno-sovietice**] [**Titulescu / Victor Antonescu**]

[-----]

j.)Gr.Iunian (PRT) (p. 887-888) / 6 febr.'37

[**Raporturile româno-sovietice**]

" În primul rând , **mulțumesc d-lui ministru de externe** , pentru declarațiunea pe care a făcut-o , cu privire la **raporturile noastre cu Rusia** . Declarația d-sale **pentru prezent și pentru viitor** , este **categorică : n-am urmărit și nu urmărim un pact de asistență mutuală cu Rusia.**

Așa ați declarat d-le ministru ?

-Victor Antonescu : Da !

-Iunian : "Vă mulțumesc pentru această declarație , care este liniștitoare pentru interesele superioare ale României .

[**Titulescu / Victor Antonescu ...**]

Dar în declarațiile dvs , **nu ați fost destul de precis ; și erati dator să fiți precis** , pentru că **pasajul din lucrarea d-lui Șeba** , după versiunea oficială , **este împiedecă : ministrul Titulescu s-a îngrijit ca apropierea României de Soviete să țină pas cu apropierea dintre Praga și Moscova.** [-----] Astăzi , prin această lucrare , **se dă consfințire zvonurilor care au circulat atunci [1935] în această privință .**

Nu am nici o îndoială că dreptatea se află de partea afirmației d-lui Titulescu

Dar , d-le ministru , dvs , și **pentru colegul dvs , astăzi lipsă , și pentru prestigiul guvernului dvs , sunteți dator să nu vă cantonați nu numai** între declarațiunile care privesc prezentul și

viitorul, și să declarați lămurit că nu au fost nici în trecut asemenea încercări de tratative de alianță, pentru că **nu puteți să lăsați țara sub sentimentul acesta de îngrijorare că, împotriva sentimentului ei precis, s-a putut totuși urmări o politică contrarie aceleia pe care unanimitatea poporului ar dori-o ."** [-----](aplauze la PRT și PNC)
////////////////////////////////////
Cazul Șeba / 6 febr.'37

14.) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036- 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[LD : **al III-lea " scandal diplomatic** : după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) , acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez** ,la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin**.

Se discută foarte puțin , sau doar aluziv, despre **Garda de Fier**,despre **sacrificiul celor doi** , despre **războiul civil spaniol**.

Face excepție Gr.Iunian, care pune câteva accente privind caracterul, scopul și profilul Gărzii. Este doar **o limpezire de ape:naționaliști - democrați**;este doar **un pretext** de răfuială politică : **opoziție - liberali** ; este **un mijloc** de captare : **a curentului naționalist** ;este **un prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații- pro-Axă - pro-echilibristică** ; Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .] Doc.integral - **fișier Naționalism IV**

d.) Gr.Iunian (PRT)

[**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]

[**De acord cu protestul PNT**]

[**Politicianizarea este la ceilalți**]

[**Moța și Marin : nu ideal personal,ci idealul"Gărzii de Fier "**]

["**Totul pentru Țară "** :schimbarea ordinii constituționale !]

[**Mișcări protestatare**]

[**Participarea diplomaților străini - inoportună !**]

[**Necesitatea demnității consensuale**]

[**Greșala dizolvării Gărzii de Fier**]

[**Neputința organelor de Stat**]

[**Poliția de Stat/ poliția ocultă ?**]

[**Democrația confundată cu pseudo-democrația**]

[**PNL, PNT... succesiunea...rotativa**]

e.) Ion Inculeț (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)

[**Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară**]

[**Succesiunea ? - la terminarea mandatului !**]

i.) Dimitrie Iuca (ministru Interne) / răspuns lui Gr.Iunian , 19 febr.'37

[**Poliție "particulară "?! - răspuns lui Gr.Iunian**]

["**Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu**]

[**Competențele Poliției și ale Justiției**]

[**Declarația studentului Rădulescu**]

[**Sechestrarea și torturile aplicate de legionari**]

["**Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții**]

[**Justiția /Administrația universitară /Prefectura poliției/**

[**Încredere în Poliție și Justiție**]

d.) Gr.Iunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068)

[**LD** : lunian echilibrează puțin "temperatura " dezbaterii , după discursurile predecesorilor. Și o face ca un magistrul al barei. **Reușește o performanță uluitoare** : / să-și atragă **succesiv** sau **alternativ** aprobarea (prin aplauze) : PNL+PNȚ + PRȚ sau PNȚ+ PNLgeorgist + PRȚ sau PNL -georgist + PRȚ; /să găsească fiecărui partid **vinovății și responsabilități condamnabile** : PNC-Goga; Garda de Fier -Totul pentru Țară ; PNL și guvernului; PNȚ și guvernării ; /să facă **elogiul democrației , a parlamentarismului , a pluripartidismului** dar ... să nu-și depășească condiția lui de lider de **partid disident, minor, intrigant** , vorbind , mai ales , pentru urechile lui Carol al II-lea !

"Dle președinte, d-lor deputați , ieri, în urma **cuvintelor rostite de către d-l prim-ministru și în care se afirma** , cu o energie pe care cu toții am subliniat-o, **hotărîrea noastră de a ne păstra dreptul de a dirigi treburile noastre înăuntru, fără nici un fel de amestec străin** , am crezut că **aceste cuvinte** ale d-lui prim-ministru trebuiau și **au avut aprobarea unanimă a Adunării** . "

Gr.lunian /

[**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]

Azi s-au ridicat **două glasuri protestatoare** împotriva declarațiilor d-lui prim-ministru ..

Cel dintâi, în acea minunată formă care este apanajul bunului meu prieten **Goga**, și în care , desigur, că **vibrează cu sinceritate sentimentele d-sale**, care au fost totdeauna **căluza actelor sale**. Dar , d-lor , **sentimentele sunt una și atitudinile politice sunt alta** .

-**Goga** : Eu mă prevalez și după puțină logică în viață .

-**lunian** : Eu nu vreau să discut cu dvs și să vă contest acest lucru .

Eu vreau să discut **punctul de vedere ce l-ați exprimat** : din moment ce v-ați ridicat la această tribună și **ați expus un punct de vedere** , el este susceptibil de discuție.

- **Goga** : Eu nu eram sub un impuls sentimental . **Eu pun foarte mult la contribuție judecata mea, pe care sunteți liberi să o dărâmați** .

Gr.lunian /

[De acord cu protestul PNȚ]

[Politicianizarea este la ceilalți]

-**lunian** : Dvs ați spus aici adineauri că **momentul este foarte grav și că atitudinile pe care noi le luăm, trebuie să cântărim bine consecințele acestor acte** , argument valabil și **pentru ipoteza în care gestul celor doi miniștri, care au asistat la ceremonia pioasă, ar fi avut indiscutabil un caracter politic** . Așa am înțeles. Atunci chestiunea este : **poate România să primească o asemenea invitație, la o permanență supunere a tuturor injoncțiilor și a tuturor amestecurilor în treburile noastre interioare ?**

-**Goga** : Nu .

-**lunian** : Și chiar protestând , **am putea risca unele consecințe grave ? Eu nu cred** că se poate întâmpla **ceva mai grav** pentru neamul nostru , **decât pierderea simțământului de demnitate** și a încrederii în forțele noastre proprii (**aplauze puternice**) **S-a spus că intervenția de la această tribună a Partidului Național Țărănesc ar însemna o tendință de politicianizare a actului pios săvârșit sâmbăta trecută .**

Să mă iertați, **am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .**

(**Vii aplauze la PNȚ**)

- **Goga** : La mine ?

- **lunian** : Nu la dvs. Să nu-mi cereți precizuni .

- **Goga** : **De ce nu, dacă mă pui în discuție ?**

Gr.lunian /

[Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier "]

- **lunian** : iată de ce : Era vorba de **un act pios**, o manifestare a **simțământului de pietate** pentru doi tineri cu credință, **capabili să-și sacrifice viața lor pentru un ideal, înțeles bine sau greșit ?**

Nu , d-le Goga . **Dacă** condițiile înmormântării ar fi îngăduit exprimarea unor **sentimente personale** , poate **ați fi văzut pe mulți dintre noi acolo** .

Eu personal, nu mă sfiesc s-o declar : **regret profund** , cu deosebire **moartea lui Ion Moța** , pe care l-am cunoscut mai bine și **l-am prețuit** pentru **marile sale însușiri de hotărâre** , de **sinceritate** , de **ideal** și de **bravură**.

Dar nu aceasta este chestiunea !

Nu este vinovat nimeni , care ar fi vrut să arate aceste sentimente , că nu le-a putut manifesta .

Întreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic, pentru că așa au crezut aceia care aveau conducerea partidului căruia i se dedicaseră **Ion Moța și Vasile Marin** .

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic, atunci chestiunea se schimbă .

[LD . **Goga** vorbind despre moarte , cu un an înainte de moarte !

Nu știu când și cum a murit **Grigore Iunian** .]

-Goga :Dar când se va întâmpla ca noi doi să murim, să facem plăcerea acestora adversarilor noștri, **nu este normal ca partidul nostru să fie și el la înmormântare ?**

Ceea ce nu v-ar împiedica pe dvs **să veniți la îngropăciunea mea.**(**ilaritate**)

-Iunian :Eu sper ca **Dumnezeu o să mă ferească de această durere**(**mare ilaritate**)

-Goga : Vă rog, eu vreau să vorbesc normal și cinstit . **Eu cred că vei veni** și că îmi vei acorda această ultimă recunoaștere .

-Iunian : Am mărturisit **prietenie pentru d-ta** în toate prilejurile , subliniind, în același timp , **deosebirile fundamentale** , în ceea ce privește **concepțiile politice** .

Dar , vă rog, să nu vă angajați, **se poate întâmpla să mor mai târziu și în împrejurări în care această participare ar putea fi rău subliniată** .

De aceea **nu vreau să vă angajez pentru viitor**.

-Goga : Nu rezistă acest răspuns

Gr.Iunian /

["**Totul pentru Țară** " : schimbarea ordinii constituționale !]

-Iunian : Din moment ce **caracterul solemnității era susceptibil de interpretare** , acest lucru **era dejuns ca să impună reprezentanților țărilor străine o atitudine** , care să înlăture necesitatea discuției care a urmat, **cu atât mai mult** , dle Goga , cu cât aici **nu este vorba de manifestarea unui partid în cadrul dispozițiilor noastre constituționale** , este vorba de **un partid care afirmă o politică contrarie** **aceleia pe care o apără Constituția noastră** , până când , pe baza voinței majorității țării, exprimată în condiții legale , această temelie se va schimba .

"Prin urmare , această mișcare politică nu are numai un simplu caracter protestatar.

[**Mișcări protestatate**]

Și aici **greșiți când afirmați** că, **pentru întâia oară** , se întâlnește în țară o mișcare **cu caracter protestatar** , care a cuprins sufletul al aproape întregii opinii publice.

Au mai existat- am mai afirmat-o de la această tribună- asemenea mișcări.

A existat o **mișcare a d-lui mareșal Averescu** , la 1920, a existat **mișcarea țărănistă** de la 1920 până la 1928 .

S-au folosit **împotriva mișcării țărăniste mijloace de împotrivire și s-a putut uneori observa în sprijinul mișcării țărăniste** , același amestec al unor elemente interne a căror prezență și a căror apărare a putut să fie discutabilă .

Este pentru a treia oară o mișcare protestatară [-----]

" Dar , dlor, nu era vorba numai de o **acțiune protestatară** , ci de altceva .

< **Totul pentru Țară** > reprezintă o **mișcare** , cum am arătat și cum ați afirmat și dvs, care **tinde la schimbarea a însăși alcătuirii noastre politice** , vrea să dea **o altă temelie alcătuirii noastre politice** .

- Goga : Îmi dați voie ? Nu am afirmat acest lucru ;nu am vorbit de mișcarea

< **Totul pentru Țară** > . Am vorbit de **fenomenul sufletesc** cu consecințe politice ,

De o stare de surescitare sufletească , determinată de motive de ordin divers.

Uitați-vă în jurul dvs , dacă puteți să **descifrați ce este sufletul poporului nostru** .

Eu cobor în acest suflet și constat că, din punct de vedere național, **se găsește într-o stare de surescitare și protestare**; eu însumi care sunt român simt în sufletul meu, **partidul politic**, din care fac parte, **canalizează și el mișcarea de protestare națională"** (aplauze la PNC)
-Iunian : Nu vreau să intru acum din nou în dezbateră a problemei, **cum să aperi mai bine interesele naționale**, în cadrul în care **încearcă să le apere mișcarea** despre care am vorbit
Gr.Iunian /

[Participarea diplomaților străini - inoportună !]

-Iunian : Și atunci, **dacă este vorba de o mișcare cu tendința de a modifica însăși actuala bază de organizare a Statului, este posibil ca măcar cât de vag să se lase impresia de către reprezentanții Statelor străine, că ei își dau aportul lor moral la o asemenea acțiune în țară la noi ?**

N-ar fi spus nimeni nimic dacă o reprezentanță a **partidului fascist din Italia** ar fi venit aici sau o reprezentanță a **partidului național-socialist din Germania** ar fi venit aici
Dar ministrul Italiei și ministrul Germaniei, care aici reprezintă guvernele și capii Statelor respective, **nu poate comite nici un act** care este măcar **susceptibil de interpretare**
Nu este posibil ca noi să ne aflăm la intervale scurte, acum 10 zile, în fața unei **manifestări** ca aceea a unui reprezentant al unui Stat total amic și legat de noi, **cum a fost cazul d-lui ministru Jan Šeba**, iar astăzi să ne găsim în fața **manifestării reprezentanților Italiei și Germaniei; atâtea amestecuri**, pe care, dacă nu le-am lua în seamă și nu ne-am gândi la măsuri de apărare, **parcă ar înfățișa prezicerea zilei de mâine**; **ar putea însemna prefata amestecului ceva mai hotărât și mai direct**, care se practică în **nenorocita Spanie**, ce este **pradă amestecului Statelor străine** în războiul civil care se desfășoară acolo"
(aplauze la PNL, PNT, PRT) Cred că guvernele statelor respective sunt conduse de un **spirit de cuminenie și de înțelegere**. [-----] am dreptul să sper și avem cu toții datoria să credem că guvernele acestor două țări vor înțelege, împreună cu noi, **această lipsă de la un sentiment de delicatețe față de susceptibilitatea demnității noastre naționale**"
(aplauze prelungite, îndelung repetate, la PNL, PNT și PRT)
Gr.Iunian /

[Necesitatea demnității consensuale]

Dacă asemenea **atitudini grave ne vor găsi pe noi împărțiți** și nu ne vor găsi găsi treji, pentru ca, peste deosebirile de partid și de înțelegere, **să protestăm împreună în contra unor asemenea încercări**, de sigur că, în asemenea condiții, **situația noastră poate fi slăbită**. Înăuntrul fruntariilor noastre, putem să discutăm și să luptăm între noi. Am făcut-o și până acum. Dar cu metode legale. **Este treaba noastră**. Se vor comite abateri ? Sunt legile care ne ocrotesc, care ne pun la adăpost în ontra abuzurilor aaaaa- dacă se aplică.

Dar, înăuntrul țării noastre, **sprijinul de către străini a unei mișcări sau unei concepții împotriva celeilalte, acordat astăzi de către unul, mâine de către altul, este un lucru inadmisibil**. [-----]

O imixtiune de neîngăduit astăzi, o imixtiune de neîngăduit mâine; la început având doar grija să îmbrace secretul, pentru ca să nu adauge la caracterul grav al imixtiunii, și **acel ofensator al ostentației**; ei bine, de aici până la amestecul în forma în care ea s-a făcut acum, nu era decât un pas. **El a fost făcut**.
De la acest pas făcut, și în lipsa unui protest general al țării în contra unor asemenea practici, nu este decât unul **până la aservirea totală a noastră și până la distrugerea sentimentului național**- și aceasta **noi avem dreptul să o împiedicăm "**
(aplauze prelungite, îndelung repetate, la PNL, PNT și PRT)
Gr.Iunian /

[Greșala dizolvării Gărzii de Fier]

[Neputința organelor de Stat]

Discuția obligă și la discutarea altei probleme.

" **Acea atmosferă nenorocită** care s-a creat țării noastre , **lipsiți de prestigiu în fața străinătății și lipsiți de autoritate în lăuntru frontirelor noastre.**

Aceasta datorită unei serii **de greșeli și de abdicări** de la demnitate , în raport cu reprezentanții țărilor străine .

" Aceasta s-a întâmplat în mod frecvent și **obârșia răului stă în părăsirea mijloacelor legale** , în clipa **când s-a dizolvat Garda de Fier.**

În loc să lăsați o mișcare , care atunci nu avea o prea mare însemnătate , **să se canalizeze aici, în lăuntru Parlamentului** , pe calea alegerilor ,și **să-și expună aici programul** , pentru ca **să vadă țara întreagă , pe ce temeiu înțelege să fericească țara....** (**aplauze la PNȚ**)

- **O.Goga** (**adresându-se majorității**) : **Aplaudați , domnilor !**

- **Iunian** : ...dar **ați comis actul grav politic** , care poartă în el izvorul tuturor neajunsurilor de astăzi . **Ați crezut că puteți să ieșiți din calea legală și să angajați o luptă ilegală , o luptă de forțe** și ați crezut că sunteți în stare să duceți această luptă de forțe.

Ce s-a întâmplat ? **Ați votat o lege specială în contra acestei mișcări .**

V-am arătat și cu ocaziunea **dezbaterii la Mesaj**, v-am arătat cu ocazia discuțiunii la **Legea pentru apărarea ordinii în Stat** , că nu prin asemenea mijloace **se poate înfrâna o mișcare** , ci prin stăpîirea răului , prin **înlăturarea cauzei**, care determină acest sentiment răzvrătire , care în mod firesc se canalizează spre acei care manifestă mai mult curaj și mai multă putere de jertfă .

" **Ce ați făcut dvs ? Ați votat o lege** , ca să vă **dovediți și mai mult neputința dvs !**

Nici un moment nu ați putut-o aplica . A fost parcă înadins făcută ca să încurajeze mișcarea (**aplauze la PNȚ și PRT**) , ca să o pună în situația de a vede că ea **[mișcarea legionară] , prin această forță lăuntrică pe care o posedă,este mai puternică decât organizarea de apărare a Statului ."**

Gr.Iunian /

[Poliția de Stat/ poliția ocultă]

" **Dle ministru de Interne** , în zilele din urmă s-au petrecut **lucruri foarte grave** ,pe care nu se poate să nu le cunoașteți.

Avem la noi ,**în afară de Poliția de Stat** , care nu funcționează decât ocazional, **o poliție particulară** , care are **un cabinet de inchiiziție** și în care **a fost adus** , ca să vă complacă , **însuși șeful tineretului dvs liberal [Rădulescu]** cel care , în apărarea marilor principii lberale , se arată mai vajnic , **mai capabil de jertfă și de acțiune decât cei care conduc acum destinele Partidului Național Liberal.** " (**aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRT**) **A fost chemat și a fost pedepsit . "**

Să citească în organul tineretului liberal "**Românul**" , articolul **Săptămâna schingiuitului...** adus la cunoștință publică de "**vigilența**" vicepreșed.Consiliului , **Inculeț**, și a subsecretarului de Stat **Bentoiu** ,care a lăsat liberă publicarea acestui articol ;

Un alt student , tot Rădulescu, **Gogu Rădulescu** , a fost adus la această "**cameră inchiizitorială**" și **aspru pedepsit** . Pentru ce ? Nu știe !

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică** , pentru comoditatea dvs , v-**ați trezit apoi neputiincioși** și ați făcut **neconținute compromisuri** , care **să vă salveze situația** , fără să vă dați seama că **împingeți țara la război civil.**

(**aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRT**)

" **Prin aceste practici și în politica internă și în politica externă** , s-a creat acea stare de spirit că în hotarele țării **nu mai pot să intervină elementele de ordine și să activeze în cadrul legilor actuale** , pentru îndreptarea situației ,și că **mijloacele acestea violente sunt singure în măsură să asigure îndreptarea în această țară .Ați vrut acest rezultat ? S-o știm** , pentru ca să știm în contra cui luptăm ,să luăm aceeași atitudine și în contra dvs "

Iunian /

[Democrația confundată cu pseudo-democrația]

[LD :26 oct.'2007 . Sunt **întru totul de acord cu acest punct de vedere** .

Este **valabil și pentru zilele noastre** , și tocmai asta reproșez eu actualelor partide din România.Dar asata este o altă poveste ! .

Pentru epoca lui, **Iunian una spune și alta face !**

Cum s-ar putea explica , altfel, **radicalismul** lui la fel de intransigent de "**stânga**" și **sprijinul** pe care l-a dat **tendințelor** lui Carol ; **ruperea de PNȚ** și **apărarea unor acțiuni ilegale** ale Găzii ; ba . În anume momente , **filo-germanismul** care i se reproșă?!]

"D-lor deputați, nu știu dacă mai este multă vreme de pierdut ;pe mine mă impresionează - nu pot să contest aceasta !-că această mișcare [**legionară**] **canalizează și sentimentul național** , și , e adevărat , **nemulțumirile** acestea profunde de care am vorbit.

Dar cum această mișcare [**legionară**] îmbracă **forme necunoscute nouă , nepotrivite structurii sufletești și mintale a poporului nostru**, sunt convins că , o dată înlăturate mijloacele neîngăduite de manifestare a oricărei opinii publice și **la câmpul larg al desbaterilor** , va putea fi folosită **adevărata cale** pe care se pot îndrepta aceste interese ale țării , compromise până acum.

"D-lor deputați,va fi fără îndoială nevoie să arătăm că **ceea ce se reproșează democrației , este un reproș ce se aduce pseudodemocrației** ,care singură este **vinovată și de relele făcute și de aceste manifestări violente** ; dar **un regim democrat , sincer aplicat** , este în măsură să apere interesele țării mult mai bine **decât aceste mișcări** , care sunt **făcute pe calapodul unor concepții** care își pot avea **justificarea în țările lor respective** , dar nu pot să-și găsească **justificarea la noi în țară** . (**aplauze la PNL -georgist, PNȚ și PRT**)

lunian /

[PNL, PNȚ... succesiunea...rotativa ...]

" Eu am schițat numai [---]imputările care vi se aduc dvs , pentru situația pe care ați creat-o . Ele trebuie să ducă neapărat la o consecință: vă rog să vă revizuiți conștiința , să vă faceți un examen serios de conștiință , să cântăriți tot răul pe care l-ați adus țării prin această **diminuare de prestigiu în afară** , și prin această **totală înlăturare a autorității înăuntru** și să vedeți dacă nu a venit vremea ca **să nu mai persistați în această acțiune răufăcătoare** și să lăsați întronarea unui alt spirit , care să se poată dezvolta pe o altă bază de guvernare decât aceea pe care ați făcut-o dvs !

Nu am mare nădejde că apelul acesta va fi ascultat .

Văd deja **schifându-se surâsul** a tot cunoscătorului problemei naționale , spirituale , ale țării , d-l **vicepreședinte Inculeț**" (**ilaritate la opoziție**)

- **I.Inculeț** : **Dacă aș fi sigur** că ai veni d-ta în locul meu , cu plăcere ți-aș ceda locul imediat (**ilaritate, aplauze la PNL**)

-**lunian**: Mulțumesc pentru amabilitate , dar eu **nu am cerut acest lucru** , ci am cerut **să vină acei pe care țara îi vrea**.

Dacă majoritatea țării vrea un partid sau altul , să o spună **pe căi legale , a alegerilor libere** **Să încetăm o dată cu regimul acesta al celor presupuși de a stăpâni situațiile** , pentru că , **după trei ani de guvernare , vedem cum au corespuns garanțiile** pe care le-ați oferit dvs de a stăpâni situația, și **bănuim** care ar fi **aceste garanții** dacă s-ar trece mâna **altei formații de partid [vizat PNȚ]** care vine și reclamă ea dreptul de a **guverna singură** , cu metode mai înțelepte ca dvs.

Am cunoscut și metodele lor și slăbiciunile lor .

Vorbesc de cei în numele cărora s-a ridicat la tribună d-l **Armand Călinescu** , ca să știm **cât de adânc s-ar prelungi răul și în ipoteza acestei schimbări de echipă de guvernare , sortită să se dezvolte în aceleași condiții nenorocite** în care s-a condus țara și până acum.

" **Lăsați țării libertatea să spună ce fel vrea să fie guvernată;**

lăsați-i ei responsabilitatea , lăsați-i ei directivele , pentru că atunci **când o hotărîre se va lua în acest Parlament**, fie în politica externă, fie în politica noastră internă, **să se știe că este politica țării, iar nu a unui temporar favorit , a unuia din cei doi factori** [aluzie PNL și PNȚ ?] **care hotărăsc** despre cei îndreptățiți să apere țara" (**Aplauze la PRT**)

////////////////////////////////////

e.) **Ion Inculeț** (**vicepreșed.al Consil.de miniștri .**) (p. 1068)

" D-lor deputați , **evenimentele petrecute sâmbăta trecută** , în legătură cu **înmormântarea celor doi tineri români , a căror moarte, indiscutabil, că o regretăm cu toții** , aceste evenimente pot fi **privite sub mai multe aspecte .**

Ar fi un aspect pur uman , se înțelege de la sine ;ar fi un aspect de politică internă și ar mai fi un aspect de politică externă.

[Inculeț /](#)

[Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară]

"Am înțeles și ieri și astăzi să discutăm aceste evenimente exclusiv sub aspectul politicii externe; și în această privință, guvernul nu înțelege astăzi să adauge nimic la declarațiile care au fost făcute aici , ieri, de către d-l prim-ministru Gheorghe Tătărescu .

" Tot o dată noi, guvernul, am rugat pe d-nii deputați , ca chestiunile de ordin extern să fie ridicate cu multă grijă la tribuna Parlamentului , fiindcă aceste chestiuni sunt foarte delicate prin chiar natura lucrurilor.

Să fie lăsată în grija guvernului rezolvarea acestor chestiuni , căci guvernul stă de strajă în permanență la interesele țării noastre , în raporturile ei exterioare și este , în același timp, foarte gelos de demnitatea noastră națională .

" D-lor deputați, politica internă trebuie să fie exclusiv de competența noastră și noi nu putem și nu trebuie să admitem ca această politică dinăuntru să fie influențată de nici o colorațiune străină, sub orice formă ar fi ea.(aplauze la PNL)

" Am ferma convingere că, dacă s-ar ivi o chestiune în care ar trebui să se îngrădească cu hotărâre independența noastră , sub toate raporturile, cu toții, fără nici o excepție, vom fi împreună și n-ar fi nici o voce discordantă .

[Inculeț /](#)

[Succesiunea ? - la terminarea mandatului !]

" În ce privește chestiunile de ordin intern, pe care le-a ridicat dl deputat lunian, să le lăsăm pe altă dată , când le vom discuta în cadrul rezervat politicii interne.

Suntem de acord cu dl lunian, asupra unui lucru : d-sa spune că țara trebuie să aibă guvernul pe care îl dorește ea .

D-le lunian, iată guvernul și iată Parlamentul pe care , în mod constituțional, l-au dorit țara acum trei ani în urmă.(aplauze la PNL)

Când se va sfârși mandatul nostru, țara se va pronunța și va avea atunci Parlamentul și guvernul pe care îl va dori "(aplauze prelungite la PNL)

-lunian : Țara merită mai bine !

////////////////////////////////////

i.)D.luca (ministru Interne) / răspuns lui lunian (p. 1115 -1116) / 19 febr.'37

[LD , 29 oct. 2003 .Violența și asasinatul-arme de luptă în practica Gărzii de Fier.

Inovație ? Contaminare ? Import ..de la cine ? Specific tinereții ?Contra-răspuns la ignorare și persecutare ? Cui aparține vinovăția ,începutul ?

" Fenomenul Pitești" ,înainte de Pitești; nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat; complicități - compromisuri - consecințe]

D.luca / 19 febr.'37

[Poliție "particulară "?! - răspuns lui Gr.lunian]

["Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu]

"D-lor deputați, în ședința de alaltăieri , dl deputat lunian , luând cuvântul în chestiunea în care a venit și astăzi dl Argetoianu, a strecurat următoarea informație :

<D-le ministru de Interne, în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave pe care nu se poate să nu le cunoașteți. Avem în țară la noi , în afară de poliția de Stat , care nu funcționează decât ocazional o poliție particulară care are un cabinet de inchiziție și în care a fost adus- ca să vă complacă - însuși șeful tineretului dvs.liberal [-----] citiți articolul publicat în " Românul " [-----] >

" D-lor, cred că nu există nimeni , nu în lăuntru Parlamentului , nu pe banca ministerială, dar în lăuntru țării, să nu reprobe un asemenea fapt odios , fiindcă , în ce privește faptul , trebuie

să recunosc de la această tribună , că dl. lunian n-a adus o informație greșită , căci faptul s-a petrecut(exclamări)

"Unde greșește dl lunian, este acolo unde învinovățește poliția că nu-și face datoria decât în mod ocazional și deci, implicit , unde mă învinovățește și pe mine ,ca ministru de Interne, care am în subordine acest organ.

"Aș fi răspuns chiar de atunci , întrucât faptul era prea grav . ,fiindcă este un fapt care se petrece pentru prima oară la noi în țară,și sufletul și moravurile poporului nostru nu se împacă cu asemenea acte .

" Dar eu , dacă nu am răspuns alaltăeri a fost , d-lor deputați - și o să-mi justificați tăcerea de atunci- pentru că nu puteam prinde pe cei vinovați ,dacă ași fi mărturisit gândul și măsurile care ar fi pus în gardă pe cei urmăriți.

Am adus cazul azi pentru a vă arăta ce s-a făcut în această chestiune .

Și fiindcă vorbim de fapte grave și ca să vă arăt monstruoșitatea acestui fapt,vă voi citi declarația însăși a victimei . [-----]

D.luca / 19 febr.'37

["Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții]

-Mișu Slăvescu (?) : Căminul acela este închis sau este tot deschis ?

-D.luca : De ce mă întrebați pe mine?

-Slăvescu : Sunteți reprezentantul guvernului .Cred că vorbiți în numele guvernului (sgomot, întreruperi, vociferări)

- luca : " Dlor deputați, eu cred că această chestiune, care poate înfățișa opiniei publice anume metode necunoscute încă tuturor, merită din partea onoratei Adunări, ascultare .

Eu nu spun că din relatările , care se fac aici, nu se nasc mai multe probleme și deci nu se pot pune mai multe întrebări. Dar lăsați să arătăm țării întâi, noi, aceștia , care cu mijloacele noastre am putut descoperi faptele , care se pun în sarcina celor care veți vedea mai la urmă că vor fi sancționați

-I.Manolescu -Strunga (PNL-2 ?) : Chestiunea aceasta datează de 3 ani , nu de astăzi .

[Justiția...]

- luca : " Față de această declarațiune, se înaintează cazul spre cercetare d-lui judecător de Instrucție Mitulescu, și dl judecător de Instrucție , sâmbătă- rețineți , abia sâmbătă -lansează mandat de aducere în contra a trei agresori , declarați de victimă .

Trebuie să vă mărturisesc că poliția a întâmpinat o mare greutate în executarea acestor mandate, pentru că l s-au dat niște nume fără nici o adresă , fără nici o indicație precisă , ceva vag ;iar ca adrese , la cămine sau la vreuna din facultăți . În aceste timp de trei zile s-a produs cuvântarea d-lui lunian [17 febr.] [-----]

-D.luca (ministru de Interne) : " D-lor , eu trebuie să vă mărturisesc un regret

Eu, în această chestiune ,ca parlamentar , aș înregistra declarația ministrului, bazată pe acte, bazată pe corectitudine, și pe conștiința pe care trebuie să o aibă , atunci când vorbește Camerii și țării, și n-aș emite nici o părere , în sensul acela , că se poate ca o autoritate să lipsească de la datorie , căci aceasta ar constitui o primă incurajare a acelor care , în disprețul autorității , își permit acte de teroare ca acesta.

Vă rog, deci, să nu rețineți ceea ce a spus dl lunian, că poliția a lipsit de la datorie.

Ea a fost prezentă la datorie , și cu mijloacele pe care le-a avut , a ajuns la rezultatele pe care vi le-am arătat .Sunt sigur că Ministerul Justiției și organele ce depind de el , vor colabora în așa măsură cu noi , încât prin sancționare exemplară , să facem să dispară ceea ce azi , în țara noastră nu este decât un trist început , și care trebuie să înfrânt din primul moment "(aplauze la majoritate , PNL)

////////////////////////////////////

Scandal diplomatic / înmormântarea lui Moța și Marin /16-19 febr.'37

15.) V.P.Sassu (ministr.Justiției)- răspunde lui Al Rotta-2 mart.'37

Atentatul contra lui Tr.Bratu(luni, 1 mart) - în dezbateră Camerei .
(DAD, MO 38, șed. de marți, 2 mart.'37, pag. 1806 - 1812 , după amiaza)
Armand Călinescu (PNȚ) **Victor Iamandi** (ministr .Culte și arte),
Gr.Iunian (PRȚ) **GH.I.Brătianu** (PNL-2) **VTPrelipceanu** (PNC)
G.A.Cuza (PNC) **O.Goga** (PNC)
[LD : de la 23 febr., ministr.de Interne - Tătărescu ; la Justiție -VPSassu]

Gr.Iunian (PȚR) (p. 1809) / 2 mart.'37

▣ **Atentatul la viața lui Tr.Bratu**

" N-am să fac un discurs. Am să fac o singură **declarație** , în legătură cu **atentatul odios** , care s-a petrecut ieri seară.Vreau să-mi exprim **profunda mea indignare împotriva acestui act odios care lovește pe unul dintre cei mai meritoși și din cei mai vrednici oameni din această țară**, și, în același timp, să-mi exprim toată simpatia mea , cred că a tuturor,. față de profesorul Bratu .(Aplauze la PNL, PNȚ și PȚR)

"Actul acesta , pe lângă **sentimentul de revoltă** pe care îl naște în sufletul nostru, al tuturor, **provoacă și unul de îngrijorare** și trebuie **să supună judecății și atenției noastre o serie de probleme**. Da-ți-mi voie să **nu examinez aceste probleme ; să nu iau act nici de criticile aduse guvernului și mai puțin încă de asigurările pe care , de sigur, de bună credință , dl ministru Iamandi le-a dat în numele guvernului.** [-----]

" În momentul de față, vreau să mă dăruiesc în totul exprimării sentimentului meu de indignare față de actul săvârșit și de simpatie pentru victima lui " (Aplauze la PNL, PNȚ și PȚR)
Gr.Iunian / 2 mart.'37

Guvern Tătărescu . Vacanța parlamentară . Succesiunea. Alegeri 1937

16.)Întrunirea PȚR - Brașov, (reprezentanți ai diverselor județe),17 oct.'37

Vasilescu , Radu Olteanu,Vlad Dimitriu , Tudor Ionescu,
Dem Dobrescu, Ict.col. Petrescu, D.Băltărețu. Grigore Iunian

("Dimineața" , 19 oct.'37; foto Gr.Iunian și Dem.Dobrescu)Doc.integral -**fișier PȚR II**

[LD : Pentru că rezista , ca **partid disident , de 5 ani ...** pentru că avea **grup parlamentar ;** pentru că Iunian, cândva, **fusesse ministru de Justiție ;** pentru că avusese **rolul știut la Restaurație ;... acest mic partid** , format din transfugi și eșuați din fostul PȚ -lupist, din ramura țărănistă a PNȚ, din parlamntari cu fief electoral.... **încă exista** .

Ba se recomanda ca **partid de clasă** , ba se considera **partid al împăcării sociale ;** ba părea **filo-minoritar** , ba **contesta dreptul minorităților** de a avea partide politice ; ba era **partid democratic justițiar** , ba dorea **să instaureze pacea socială .** ba era **radical -țărănesc**, ba era **muncitoresc -țărănesc**.

ba era democrat pluri- partidist, dar **singurul partid democratic era PȚR !]**

av. **Radu Olteanu**(președ. Brașov)

▣ **Principiile radical-țărăniste .**

Vlad Dimitriu(Covurlui , Galați)

▣ **înfrățirea dintre țărani și muncitori**

Tudor Ionescu(secretar-general PRȚ)

▣ **PRȚ = Singurul partid drept**

Dem Dobrescu(? București ?)

▣ **România = țară bogată cu oameni săraci**

▣ **Poporul tolerant și bun - clasa politică, partide corupte**

▣ **PȚR= singurul partid al democrației curajoase**

▣ PTR = partidul împăciurii sociale.

▣ Minoritarii: buni și răi

Ict.col. Petrescu(PTR - grup parlamentar)

▣ Cinci ani de existență -și-a făcut datoria

▣ PTR = partid mic, singurul democratic .

Grigore Iunian

▣ PTR -un partid neînțeleș

▣ Suntem 19 milioane de cetățeni .

▣ Minoritarii- integrați în națiunea română .

▣ Contra rotativei PNL/ PNT

▣ Pentru democrație adevărată ,fără compromisuri

Întrunirea s-a ținut în sala cinematografului " Modern " din Brașov.
Seara a fost un banchet la restaurantul " Coroana "

▣ **Vasilescu(-secretar g-ral Brașov)/ 17 oct.'37**

Deschide ședința

av. Radu Olteanu(președ. Brașov) / 17 oct.'37

" Frați de muncă , **sunt 4 ani de când nu ne-am văzut . Azi luăm contact cu orășenii ,**
pentru ca , **într-o viitoare ședință** , să stabilim acest contact **cu masele rurale.**

▣ **Principiile radical-țărăniște .**

" S-a spus că **noi nu suntem buni naționaliști .**

După noi, **acel care are grijă de masele de jos, e adevărat naționalist** ,acel ce luptă **contra speculantului, contra cartelurilor, contra tuturor nedreptăților.**

Un bun naționalist trebuie să aibă grijă ca țara să nu fie călcată în picioare , ca să înceteze lupta dintre muncitorii de orice origine ar fi .

"Minoritarii, dacă vor să fie cetățeni întregi, **să vină alături de noi, să sprijine democrația.**

Nu se formează sufletul unei nații , semănând ură.

" **Puterea trebuie dată poporului, prin alegeri libere și cinstite,** prin dreptul de organizare a lor, prin ridicarea stării de asediu , etc .Trebuie **să fim uniți, să nu fim împrăștiați, să nu facem deosebire de neam , nici alții să n-o facă . "**

////////////////////////////////////

Vlad Dimitriu(Covurlui , Galați) / 17 oct.'37

Aduce **salutul muncitorilor gălățeni și al țăranilor din jud.Covurlui.**

Într-o țară în care 3 partide supralicitează pe chestia antisemită , nu este liniște.

Pentru că noi cerem încetarea dușmăniei , bazată pe **deosebirea de credință dintre muncitori, suntem tratați de vânzători .**

////////////////////////////////////

Tudor Ionescu (secretar-general PRT) / 17 oct.'37

▣ **Singurul partid drept : PRT**

Viața e scumpă, traiul e greu, o știți cu toții .

" **Vă e lene însă, sau nu vreți să gândiți asupra cauzei** care ne-a adus aici.

" **Vina o poartă cartelurile și marii capitaliști cămătari,** dar mai ales **toți oamenii politici** cari, în loc să lupte pentru binele maselor de jos, **se întâlnesc, în toate partidele , în aceleași Consilii de administrație** ale marilor societăți , ale căror interese le apără în dauna celor mulți.

" **Țărăniștii cu liberlii și averescanii, cuziștii, vaidiștii cu evreii sau ungurii** din Budapesta , stau în fruntea aceleiași societăți. [-----]

Singurul partid care luptă sincer și cu adevărat pentru folosul poporului e numai Partidul Țărănișt -Radical , în fruntea căruia stă Gr.Iunian.

////////////////////////////////////

Dem Dobrescu(? București ?)/ 17 oct.'37

▣ România = țară bogată cu oameni săraci

▣ Popor tolerant și bun - clasă politicianistă rea.

[LD : pitoresc acest personaj ... fire independentă și incomodă ... bun gospodar ,iubit de bucureșteni, pe vremea când era național-țărănist convins...**demagog** care se contrazice în propriile enunțuri , care propovăduiește o "**pace socială**" cu **accente " dinamitarde"** la adresa **capitaliștilor și a tuturor partidelor ...**

Un galimatias din care este greu să înțelegi cine a fost și ce a vrut .

În orice caz ,**om de "stânga"**]

" E un lucru ciudat în această țară .

Suntem o țară bogată , dar totuși avem **numărul cel mai mare de săraci** .

Suntem toleranți în materie religioasă , și totuși **există discuții religioase** .

Explicația este că **avem oameni cumsecade în popor**, dar **politiciani în păturile de sus**.

Avem trei feluri de **partide politice care nu fac nimic** pentru a apăra țara contra învrăjbitorilor .

▣ Singurul partid al democrației curajoase:PȚR

▣ PȚR = partidul împăciuirii sociale și naționale

Un singur partid este al **democrației curajoase** , care spune totul pe față .

Noi suntem **un partid de împăciuire** , și venim cu o idee nouă : **pacea socială**

Ideea de a **spune tuturor adevărul** , pe care să-l aruncăm în societate ,

chiar dacă ar fi de dinamită . Noi avem nevoie aici de pacea între clase.

▣ Minoritarii: buni și răi

Românul nu urăște pe străin, dacă e un cetățean loial , ci pe cei care aduc învrăjbitire..

Mulți din cei ce fac naționalism, îl fac pentru a nu se vedea că ei înșiși sunt străini .

Noi zicem minoritarilor : v-a adus Dumnezeu să trăiți în această țară .

Veți putea trăi în această țară dacă veți fi alături de democrație .

Ungurilor le spunem: nu priviți peste hotare , unde vedeți cel mai mare **banditism politic** prin dictatura lui Horthy .

Le mai spunem minoritarilor : **vom fi buni cu cei mai buni; cu cei răi, vom fi mai răi ca ei .**

E natural să **vrem întărire elementului românesc** , dar **nu vrem să nedreptățim pe minoritari**

////////////////////////////////////

Ict.col. Petrescu(PȚR - grup parlamentar) / 17 oct.'37

▣ PȚR = cinci ani de existență ;

▣ PȚR = partid mic, dar singurul democratic .

În cei cinci ani de existență, PȚR și-a făcut pe deplin datoria.

" În **întruniri și presă** , a luptat pentru ca în țară să fie **mai multă cinste și o administrație mai**

bună " Am rămas un partid mic, dar suntem singurul for al democrației .

Suntem **alături de suferințele dvs, dar izbânda se capătă cu o armată numeroasă și decisă .**

Noi suntem comandanții,trebuie să ne dați armata cu care să învingem în favoarea dvs.

"

////////////////////////////////////

D.Băltărețu (șef PȚR -Sibiu)

Grigore Iunian a părăsit PNT când era ministru , pentru a trece în opoziție. ,când a văzut că

PNT nu-și respecta programul.

////////////////////////////////////

Grigore Iunian/ 17 oct.'37

▣ PTR -un partid neînțeleș

▣ PTR =un partid de idei, de oameni cumsecade

" La această oră târzie, caut să vă explic câteva lucruri necunoscute .

Nu suntem un partid înțeleș .Ne-am despărțit de un partid care ne dădea demnități.

Am fost învinuiți că, împinși de gărgăuni, ne-am despărțit de el, dar eu cred că în acel partid nu există loc pentru oameni de treabă.

Au fost prieteni care ne-au trimis la casa de sănătate .

Eu cred că în Țara Românească este loc și pentru un partid de oameni cumsecade și pentru

un partid de idei . [-----] Nimeni nu poate pune la îndoială cinstea gândului nostru

"Noi luptăm pentru ridicarea claselor muncitorești și nu ne-am abătut din acest drum nici o dată .Am luptat de acum cinci ani pentru restabilizare .

Am fost amenințat cu pușcări . Nu mi-a fost frică de pușcărie [-----]

Țărăniștii și liberalii au dat 450 milioane de la Banca Națională , băncilor căzute în Convesiune , în timp ce nu sunt bani pentru muncitorii de la căile ferate .

Am luptat pentru redresare economică, contra stării de asediu [-----] care s-a permanentizat.[----- --]

Grigore Iunian/ 17 oct.'37

▣Suntem 19 milioane de cetățeni .

▣Minoritarii- integrați în națiunea română .

Ne acuză că suntem iudeo-fili, dar suntem cu conștiința împăcată, căci noi luptm numai și numai pentru neamul românesc .[-----]

Avem 19 milioane de cetățeni .Din aceștia, 5 milioane sunt minoritari.

Noi trebuie să luptăm pentru a integra aceste minorități politicește în națiunea română .

Noi suntem contra partidelor minoritare, care trebuie să se integreze în partidele democratice românești

Grigore Iunian/ 17 oct.'37

▣ Contra rotativei PNL/ PNT

▣ Pentru democrație adevărată ,fără compromisuri

Toate partidele cer guvernarea pentru ele.

Dacă noi am accepta o colaborare, măine am fi la putere !

Dar noi refuzăm orice colaborare cu compromisuri și târgueli.

Nu vom accepta compromisuri, cu riscul de a fi goniți din viața publică .

Noi cerem guvern de alegeri, libere și cinștite .

Suntem în contra rotativelor guvernamentale ,prin care țărăniștii tolerează liberalilor toate potlogăriile , și invers.

Întrunire PȚR/ Brașov / 17 oct.'37

17.)PRȚ -Iunian și criza / respinge oferta lui Tătărășcu / 12, 18 nov.'37

("Dimineața" , 13 și 20 nov.'37)

Se credea că dl Tătărășcu va încerca o colaborare și cu d--Gr.Iunian.

S-a putut afla , însă, că Gr.Iunian este categoric împotriva oricărei colaborări , deoarece atât programul său cât și punctul de vedere asupra soluționării crizei politice nu permit discutarea unei asemenea eventualități.

La 19 nov., la clubul central al PRȚ de pe Calea Victoriei , când se va întruni Comit.Executiv Gr.Iunian a făcut un expozeu asupra evenimentelor , calificând cartelurile electorale ca o

imoralitate provocată de imoralitatea legii electorale .

În urma unor discuții aprinse , s-a dat următorul Comunicat :

" Comitetul Executiv Central al Partidului Țărănist Radical [-----] luând în cercetare situația politică [-----] a decis în unanimitate următoarele:

1.) Aprobă răspunsul dat de d-președinte al partidului , Grigore Iunian, prin care respinge oferta de colaborare la guvern făcută PRT de către Gh.Tătărescu

2) Nu acceptă cartelul electoral propus de către PSD.

Comit.Executiv a examinat organizarea luptei electorale și a fixat candidaturile în toate județele .
PȚR / 12 nov.'37

18.)Gr.Iunian, Expozeu :PRT și problemele politice , Cernăuți, 29 nov.'37

Dem Dobrescu , cuvântare la inaugurarea noului sediu , București, 29 nov.'37

/ Acordurile electorale **PNT- G de F ; PNL - Fr.Românesc/**

("Dimineața " ,an 33, 1 dec. 1937)

[**LD 17 dec. 2003.** se aniversează revoluția din **dec. '89: Timișoara.** Au reînceput polemicile

care durează de 14 ani! Chiar acum când scriu... la "**sfertul academic**" a lui Grigoriu , vorbește"**o oră și jumătate "Ion Iliescu .** Care macină, macină : **democrație, capitalism, libertate, structuri, securiști, transformare, forțele de dreapta** (sprijinul dat de Occident) , **lupta electorală , națiune, solidaritate ,pluralismul partidist(precum la Caragiale !)**

lar se suprapune prezentul cu trecutul.]

[**LD :Iunian** ?Din nou, el și restul lumii ! **Singurul** democrat cinstit, **singurul** parlamentar adevărat , **singurul partid** care a rămas credincios programului său , în ceea ce numea el a fi "**bui măceala generală** " Cred că asta caracterizează **profilul de radical** : transformarea unei opinii cât de juste ,cât de progresiste , într-**o idee fixă** prin ochelarii căreia nu se mai vede nimic altceva .

Privite prin acești ochelari, **toate celelalte partide**, toate personalitățile, care nu împărtășeau ideea lui fixă , erau taxate de **reacționare și antidemocratice.**

Dacă la acest **port-drapel** se adaugă **cealaltă idee fixă** a lui de natură financiară

(**restabilizarea**)ranchiunele, frustrările , invidiile,oportunismul lui Iunian - privind speranța răsplătirii sale pentru rolul jucat în mișcarea țărănistă și la restaurație -am putea să ne facem o idee despre **asumarea rolului de grup oportunist de presiune al partidului** său, în termeni populari un rol de "**Gică contra**"..

Asupra cui ? Asupra unuia sau altuia , asupra tuturor,după cum cereau conjuncturile.]

GrIunian / 29 nov.'37

▣ **Regim cinstit democrat ,**

▣ **Împotrivirea tuturor partidelor**

▣ **PRT: guvern de alegeri**

▣ **PNL și PNT = partide nedemocratice**

▣ **Refuzul de intrare în guvern**

▣ **Refuzul de cartele electorale**

Guv.Tătărescu

PSD

PNT : Pactul cu Garda de fier.

Legionarii și comuniștii

Acordul liberali - vaidiști

Minorități

Dem Dobrescu

▣ **Guv.Tătărescu = guv. de extremă dreapta**

Gr. Iunian este primit cu ovații. Face **un istoric al luptelor** duse de el timp de **5 ani(1932) de la înființarea PRT**

GrIunian / 29 nov.'37

▣ **Regim cinstit democrat ,**

" Am luptat pe tărâmul politic la Cameră pentru așezarea unei **democrații cinstitute** ,pentru **înlăturarea stării de asediu și cenzurii**.Dar aceasta nu era deajuns.

Am luptat pentru **dărâmarea primei electorale** , pentru un **guvern de alegeri** și pentru **înlăturarea politicianismului** din viața publică .

Am avut însă parte de împotrivirea tuturor partidelor politice."

Grlunian / 29 nov.'37

▫ PRȚ: guvern de alegeri

▫ PNL și PNȚ = partide nedemocratice

" Acum o lună când s-a deschis criza , am fost **onorat de Suveranul țării să-mi spun cuvântul** .

Am arătat că **nu există altă măsură** pentru îndreptarea relelor din țară, **decât de un guvern cinstit** care **să facă alegeri libere** , cu **o altă lege electorală** , **fără prima rușinoasă de acum** **N-am avut noroc să fiu ascultat** .

" Atât **liberalii** cât și **naționali-țărăniștii** au fost **contra acestei formule** .

Liberalii voiau să continue stăpânirea , iar național-țărăniștii sperau s-o obțină.

Ambele partide s-au dovedit a nu fi democratice. "

Grlunian / 29 nov.'37

▫ Refuzul de intrare în guvern

▫ Refuzul de cartele electorale

Guv.Tătărașcu

" **Am refuzat o colaborare** care ar fi însemnat pentru unii dintre noi așezarea la cele mai înalte **funcțiuni în stat și pătrunderea în parlament** a unui mare număr din prietenii noștri .

Am refuzat aceasta ca **să pot rămâne pe linia** de gândire și acțiune pe care am urmat-o **toată viața mea**.

PSD

" Am refuzat apoi propunerile de cartel electoral.

Am tot respectul pentru **Partidul Social-Democrat** care mi-a făcut prima propunere, pentru că **PSD nu și-a făcut datoria în ultimii patru ani** .

S-au săvârșit **acte de cruntă sălbăcie** împotriva muncitorilor ,și **PSD nu i-a apărât** , iar **avocații social-democrați n-au venit la bară** .

PNȚ : Pactul cu Garda de fier.

" Am fost apoi **vizitat de d Maniu** , care mi-a propus un **pact de neagresiune**.

I-am spus că mă voi găsi foarte bucuros alături de toată lumea care este împotriva violențelor .

La întrebarea cu cine a făcut pactul mi-a răspuns :cu **georgiștii și cu partidul " Totul pentru Țară "**

I-am spus hotărît d-lui Maniu că **nu pot subscrie un asemenea pact."**

Legionarii și comuniștii

" **Partidul radical-țărănist** nu poate concepe un **pact politic** cu partidul

" Totul pentru Țară " ,tot așa cum nu poate concepe un acord politic cu **partidul comunist** .

Și partidul **" Totul pentru Țară "** , și **Partidul Comunist** ,unul la **extrema dreaptă** , și altul la **extrema stângă**,sunt **adversari hotărâți ai regimului democratic** și ai **libertăților constituționale** , pe care noi le apărăm.

"**Sănătatea poporului nostru, refuză astfel de acorduri și le va refuza și mai hotărît** , mâine.

La riposta d-lui Maniu că nu e vorba de un **pact de conlucrare**, i-am răspuns că **Partidului Radical Țărănesc nu-i este îngăduit să facă un act politic care să nu fie**

limpede. Cum aş putea să explic eu o apropiere între mine și fosta Gardă de Fier, în fața opiniei publice, și chiar o apropiere între mine și partidul dvs, când se cunosc motivele de despărțire care s-au accentuat și mai mult în ultima vreme .

Nici un fel de rațiune nu poate să justifice un asemenea act .

Semnarea lui ar însemna abdicarea de la linia morală în care ne-am așezat , abdicarea de la linia democrației și a libertăților. "

Acordul liberali - vaidiști

" Liberalii n-au găsit altceva mai bun decât să se asocieze cu d.Vaida !

Știți cu toții ce reprezintă d.Vaida. Cunoașteți programul său : *numerus valachicus* și alte glume mai ușoare sau mai puternice.

În orice caz, **programul d-lui Vaida nu se încadrează în programul liberal.**

Care minte când se prezintă împreună să vă ceară voturile ? Liberalii sau d.Vaida ?

Care păcălește pe celălalt și care vă păcălește pe dvs ?

Dacă legea ar fi fost modificată , n-am fi asistat la acest spectacol degradant .

Două partide cu concepții diametral opuse se unesc pentru a dobândi 40 % din voturi .

De ce s-au unit astăzi ? Ce vor face mâine ? Unde este sinceritatea?

Gr.lunian / 29 nov.'37

▣ **Minorități**

Cum este posibil ca un partid [**PNȚ**]care se pretinde democrat, să facă **un pact imoral** ca cel făcut cu d. Codreanu ?

PȚR este pentru o politică fermă și democratică, prin respectul dreptului la gândire al tuturor , prin respectul limbii și religiei, printr-o conlucrare a tuturor , fără deosebire de naționalitate și confesiune . "E nevoie azi mai mult ca oricând de o politică de înțelegere între toți cetățenii țării. Facem această politică **nu de dragul minorităților**, ci de dragul țării noastre . Aceasta este politica cu adevărat naționalistă , căci ar fi o nebunie să luptăm pentru desființarea minoritarilor .

Trebuie să căutăm mijloacele ca din ei să facem cetățeni pașnici , cetățeni iubitori ai țării , căreia să-i apere integritatea hotarelor . Nu o politică de învrăjpire ,ci o politică de înțelegere și de înfrățire . Iată comandamentul zilei .

Nu renunțăm însă la dreptul de a apăra elementul etnic românesc.

Aceasta nu înseamnă însă să prigonim celelate elemente din țară care au și ele dreptul să trăiască aici , ca și elementul etnic românesc. "

////////////////////////////////////

Dem Dobrescu /29 nov.'37

▣ **Guv.Tătăărăscu = guv. de extremă dreapta**

Organizația PȚR din sect . II Galben, și-a inaugurat sediul din str.Lascăr 146 .

Serviciu religios, sfințirea drapelului organizației .

Av.Const .Vicol(șeful de Galben) a spus că atâta vreme cât **Bucureștiul va reprezenta anticul Bizanț în politica țării noastre** , democrația nu va putea ieși victorioasă .

Arma cea mai eficace a democrației este votul .

Dem Dobrescu(președ. organiz. din Capitală) : "**Când văd că s-a constituit un guvern de extremă dreapta** ,nu pot decât să strig , mai tare ca acum patru ani : **democrați, uniți-vă , dacă nu vreți să pieriți cu toții .!**"

PRȚ / lunian, Dobrescu ,/ 20 nov.'37

19.) Dem Dobrescu ("Comitetele cetățenești ") , denunță fuziunea cu PȚR , 30 nov.'37

(" Dimineața " , 2 dec.'37)

S-a primit următorul Comunicat la redacție :

" Organizația Comitetele cetățenești " , de sub președinția d-lui Dem.I.Dobrescu , a

denunțat pe ziua de 30 noiembrie 1937 , fuziunea cu Partidul Radical -Țărănesc de sub președinția d-lui Grig.Iunian .Dem I.Dobrescu . "

Un redactor al nostru a avut aseară o convorbire cu fostul primar al Capitalei

-R :**Pe ce considerente ați denunțat fuziunea** cu d.Grigore Iunian ?

-D:D : "Eu și în avocatură am compătimit totdeauna pe soții care divorțează .

Păstrez același sentiment și pentru divorțul politic. Adică **nu voi insista asupra motivelor** de despărțenie, mai ales că eu **nu m-am despărțit** nici o dată în politică, **țigănește , ci totdeauna boierește .**

-R : Este adevărat că **reveniți în PNT ?**

-DD : **Nu m-am gândit** încă la ceea ce o să fac în viitor . Deocamdată **reluăm activitatea " Comitetelor Cetățenești "** și, pentru 12 decembrie , vom face **o mare întrunire publică** , în care **vom arăta punctul nostru de vedere**, care , desigur, nu va fi decât cel al democrației **Am de gând să mă răfuiesc cu multe partide, și cu mulți democrați .**

-R : Cine a aderat la dvs ?

-DD : **Toată organizația intactă** cu care am dus luptele cele mari . Din ceea ce am avut în organizație, nu am pierdut nimic , din contra, **mă întorc cu cadrele mărite** cu elemente de valoare .

-R : **Care este ținta dvs ?**

-DD : **Aceeași țintă** care am avut-o totdeauna : **luminarea și înălțarea maselor , apărarea drepturilor muncii , concentrarea tuturor forțelor democratice** , pentru care am luptat toată viața.

Dacă voi întâlni democrați care **să nu înțeleagă nevoia de concentrare , îi voi denunța fără menajamente** . Voi denunța pe toți acei care **pun interesele personale înaintea intereselor generale ale democrației** , îi voi provoca **să arate motivele** , pentru ca **opinia publică să le judece** , împreună cu motivele mele.

-R : Ce credeți despre **lumea politică de azi ?**

-DD : **Este cea mai mare și cea mai frumoasă luptă politică** ce s-a dat vreodată în țara românească.Din ea **vor ieși multe nărui și multe transformări** .

Este vorba de **o refacere totală a sufletului românesc , din care va ieși sau o mare renaștere sau un dezastru "**

Dem Dobrescu / 1 dec.'37

20.)Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți, 10 dec.'37

("Dimineața " , 12 dec.'37)

Madgearu / 10 dec.'37

▣ **Situație anormală - soluție anormală**

▣ **Siluirea voinței poporului**

" S-a pus întrebarea aici la **Cernăuți** , de către **un om politic ,pretins apărător al democrației** ,[**LD : Gr.Iunian, 29 nov. Vezi mai sus**] **cum de e posibil ca Partidul Național-Țărănesc** , care-și zice democratic, să încheie **o alianță** cu partidul "**Totul pentru Țară** " , reprezentantul **concepției dictatoriale ?**

" Ei bine, se poate ! La situații anormale, soluții anormale !

Ne găsim într-o **situație anormală** . **Voința poporului este siluită** .

Stăm în fața unor **alegeri** în care vor fi aplicate **toate metodele de falsificare**.[-----]

Deci , ceea ce ne interesează , în primul rând, e să asigurăm, pe orice cale, libertatea și corectitudinea alegerilor

[-----]

Virg.Madgearu / 10 dec.'37

21.)Gr.Iunian * , Declarații de presă**l evenimente politice / alegeri** / ,19 dec'37

("Dimineața " , 33, nr. 11.136, 20 dec. + foto-medalion Gr.Iunian)

[LD: 5 ian.2004. Sunt sub vraja unei lungi discuții (chat) nocturne cu Ion.

Discutăm despre căutarea "sensului" fenomenului politic în viața unui om, a unei generații :
despre **revoluția românească** din '89 ;

despre **fenomenul contestatar** din Piața Universității în '90 ;

despre **diluarea contestației** și retranșarea oamenilor în **compromis și obediență** ;

despre **agresiunile fasciste și bolșevice** ; despre **legionari și comuniști** ;

despre comunizarea și **genocidul comunist** în România;

despre **agresiunile americane** în țările din Asia și Africa , duse sub **flamură democratică** ;

despre **complicitate , ipocrizie , trădare , zădărnicie**...implicare , compasiune, solidaritate

Acum trebuie să revin la ... alegerile din 1937 . Mărturisesc : este greu, aproape imposibil !]

LD : Ziarul publică declarațiile lui Iunian în ziua de 20 dec.'37, ziua alegerilor.Este adevărat că Iunian are un discurs relativ " consecvent" și "echilibrat "

Dar:Vezi ruptura și motivațiile lui la desprinderea din PNȚ (oct.'32) , atitudinea față de legionari (mart.'34) , ș.a. **fișier PRT -I-**

El reprezintă o formațiune radicală , de tip iacobin , în care nu atât convingerile democratice cât **obsesiile unui om orgolios , desamăgit și enervat** , în 5 ani s-au transformat într-un **fetiș** care a atras oameni ai dădă lui : Stere, Leancă (febr.'33)ș.a. oameni dominați de frustrări și resentimente prin prisma cărora **taxau partidele și atitudinile politice : democrație, parlamentarism, lege electorală , restabilizare .**

Pentru că , interesant, el vorbește de democrație, parlamentarism etc etc, dar **se ferește ca de dracu** de a fixa **rolul partidelor** în aceste mecanisme.

-Nu pot ignora **rolul pe care l-a jucat la restaurație.**

- Parcă, printr-un joc al hazardului , după revenirea lui Lupu la PNȚ (mart.'34) , cineva trebuia să-i ia locul : **Iunian este Lupu** unei alte etape din istoria PNȚ

-**Dacă Iunian** nu a reușit să-și convingă **companionii din partid**, de ce-și închipuia că va reuși să convingă... masele ?!

- Nu-mi plac **înverșunările** revărsate 'retro ...

- Și el, intrat în "**hora**" electorală , își îndreaptă atacurile , cu precădere,asupra formațiilor democratice , și face doar **aluzii privind mișcările extremiste,ca și când ar fi semnat huilul" pact de neagresiune** " ...Dar nu trebuie uitată poziția lui față de Gardă după **asasinarea lui Duca** și scoaterea Gărzii în afara legii (2,6 mart.'34)]

Gr.Iunian / 19 dec.'37 Doc.integral : **fișier PRT -II -**

▣ **Programul și poziția PRT**

▣ **Regim constituțional parlamentar ?!**

▣ **Regim odios de dictatură lașă !**

▣ **Lupta pentru modificarea legii electorale ***

***Notă:** George Alexianu/ 1940: **legea electorală** din 1926

▣ **Frontul electoral guvernamental**

Liberalii ... Iorga , Vaida ...

▣ **Frontul electoral al opoziției**

PNȚ + Totul pentru Tară

▣ **Starea de asediu : PNL și PNȚ**

▣ **Naționalism extremist**

▣ **Colaborarea cu Coroana**

***Notă . " Pluralitatea partidelor politice,este o consecință a democrației.**(Iulian Peter)

În această hipertrofiere a libertății de a crea partide , adversarii partidelor au lovit din plin .

După desființarea partidelor (1938) , Iulian Peter (fost primar al Bucureștiului) scria :

" Pluralitatea partidelor politice,este o consecință a democrației.

În momentul când principiiul suveranității populare pretinde ca guvernarea Statului să fie încredințată reprezentanților aleși de popor , curentele de opinii ,totdeauna existente în orice colectivitate,deseori în stare latentă ,se organizează în mari grupe de idei și interese ,

numite partide politice.

Cetățeanul alege o opinie sau unele persoane și își exprimă părerea prin vot.

Acest fenomen se petrece și pe plan central (Parlament) dar și local (consilii județene și comunale). [-----] După război, a urmat o perioadă de luptă înverșunată, acerbă,

între partide, complicată cu luptele de clasă, din care cauză puterea centrală a fost obligată să facă față unor greutăți deosebite.

Este un fel de regim neofeudal, în care partidele sunt ierarhizate și elementele lor împinzesc toată țara, fiecare treaptă este ocupată de o persoană, care este suzeranul inferiorilor și vasalul superiorilor.

/ Partidul are o structură piramidală; legăturile sunt de încredere și devotament personal, care presupune din partea vasalului, ascultare, credință și prozelitism, iar din partea seniorului, protecție distribuire de favoruri și beneficii.

Teritoriul țării este împărțit în fiefuri, concesionate feudalilor locali, supuși feudalilor provinciali sau județeni... care ascultă, toți, de suzeranul general, șeful partidului.

(Iul.M.Peter, "Doctrinile politico-sociale și organizarea administr. a României"

[Vol. I. "Zece ani de domnie.."p.263-298,]

Redacția "Dimineața", 20 dec.'37 /

DI Gr.Iunian, președintele Partidului -Radical -Țărănesc, restabilindu-se în urma boalei ce a avut, a convocat ieri pe reprezentanții presei cărora le-a făcut o serie de declarații cu privire la evenimentele politice din ultimul timp și atitudinea partidului său față de ele.

După ce a arătat că nădăjduia să poată întreprinde o campanie electorală vie, spre a lămurii de ce a preferat lupta grea de opoziție, refuzând propunerea de colaborare la guvern a d-lui Gh.Tătăărăscu, președintele PRT a deplâns faptul că, din pricina bolii sale nu a putut participa decât la o singură întrunire, și anume, la Cernăuți.

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ Programul și poziția PRT

" Evenimentele desfășurate s-au însărcinat să justifice poziția politică a partidului nostru în actualele alegeri. Trecutul PRT, lămurește îndeajuns programul pe temeiul căruia ne-am așezat și pe care l-am apărât.

Am întemeiat PRT acum 5 ani, în plină criză economică și politică, cu scopul de a lupta pentru interesele **claselor producătoare și muncitoare.**

Am luptat constant și în parlament și afară de parlament pentru a impune **reformele economice și monetare** care să ducă la descătușarea economică a claselor producătoare și muncitoare. Continuăm stăruitor pe aceeași cale.

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ Regim constituțional parlamentar ?!

▣ Regim odios de dictatură lașă !

" Ne-am dat seama că o **modificarea situației economice** nu este cu puțință atâta timp cât nu vom instaura în România **un regim realmente democrat.**

E adevărat că **cercetătorii textelor noastre constituționale** ar conchide că în România **există o așezare democratică, regim constituțional parlamentar.**

Cameră aleasă pe baza sufragiului universal, cu reprezentare proporțională.

Ce voiți mai mult ? **Aceasta este litera constituției.**

" Din nefericire, **practica e alta.** Ea a dus la **cel mai odios regim,** al unei **dictaturi lașe,** cu răspunderea **guvernelor abuzive** degajată asupra unui **parlament** care este **lipsit de inițiativă** și e **supus orbește guvernului** care-l alege, sau, mai bine zis, care-l numește."

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ Lupta pentru modificarea legii electorale *

După ce amintește **falsificarea regimului democratic,** el spune că această falsificare

amenință regimul parlamentar. Partizanii regimului dictatorial au prins curaj și s-au format partide cu scopul de a lupta pentru înlăturarea regimului democrat parlamentar.

" Am crezut că , în aceste împrejurări , se impunea mai mult ca oricând lupta pentru instaurarea unui regim real democrat.

Am cerut modificarea legii electorale și apoi, pe temeiul unei legi cinstite , cu reprezentare proporțională reală , să se facă alegeri libere , prezidate de un guvern care să ofere toate garanțiile.

Interese egoiste de partid au împiedicat partidele ce se afirmă democrate - menționez PNL și PNȚ- să sprijine această formulă de succesiune , singura democratică și necontestată constituțională , dat fiind că nici un partid nu întrunise în precedentele alegeri județene , peste 50% , pentru a fi îndreptățit să reclame puterea .

" O înțelegere a diferitelor puteri s-ar fi impus, căci în acel parlament nici un partid n-ar fi împlinit 40% . Înțelegerea s-ar fi constituit pe baza unui program de lucru.

Guvernele ar fi fost ale țării , nu ale partidelor și, în special, a clientelei lor politice

" A precumpănit , însă o altă soluție . Avem din nou un guvern de partid.

[-anormaliile frontului electoral guvernamental]

" Și să nu se uite un lucru : acest trist și imoral spectacol este rezultatul fatal al odioasei legi electorale . Un guvern, pentru a se înscăuna definitiv, nu are nevoie decât de 40% din voturi , dar are neapărată nevoie de aceste 40 % .

Ele trebuie realizate cu orice preț . Cu prețul oricăror acte politice imorale, și cu prețul oricăror abuzuri . Și de aceea nu lipsește nici de data aceasta cortegiul abuzurilor electorale, sub toate formele. Agenți electorali de cea mai joasă speță sunt promovați candidați . Pentru a asigura pătrunderea lor în parlament , cele mai sălbatice mijloace sunt folosite . "

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ Frontul electoral guvernamental

" Un cercetător obiectiv al actualei campanii electorale o va înscrie , desigur, ca cea mai rușinoasă pagină din istoria publică a României din ultimele decenii .

Cercetătorul va căuta să vadă cum s-au alcătuit cele două fronturi în luptă, frontul democrat și frontul dictatorial și buimăcit constată că are în față o altă aliniere .

"Ce reprezintă frontul guvernamental ? Un guvern al Partidului Liberal prezidat de Gh.Tătărăscu , cu colaborarea de guvern a Partidului Naționalist -Democrat al d-lui Iorga și cu concursul în alegeri , pe bază de cartel electoral, al partidului Frontul Românesc al d-lui Vaida și al Partidului German .

" Cercetătorul se întreabă nedumerit , care este temeiul unirii acestor partide ?

Frontul guvernamental este democrat sau dictatorial ?

Liberalii ...

Principial, Partidul Liberal se declară democrat . Nenumărate declarații de fidelitate față de regimul democrat au făcut fruntașii liberali . Dl ministru Nistor, în Bucovina, dl ministru Valer Pop în Ardeal, dl ministru Inculeț, în Basarabia .

Apărarea libertăților cetățenești , tratament egal pentru toți cetățenii și alte asemenea reminscențe ale unui cântec ce a legănat începutul vieții partidului liberal , reluat de corifeii acestui partid în actuala campanie electorală , a făcut deliciul ascultătorilor ; recunoșteau doar bine practicile constituționale experimentate de partidul liberal în ultimii patru ani de guvernare .

Iorga , Vaida ...

" Dar tot principial, dl prof.Iorga deși colaborator de guvern, are alte vederi iar dl Vaida Voevod, după ce listele de candidați au rămas definitive, și soarta candidaților partidului d-sale pecetluită de soarta candidaților guvernamentali, declară categoric :

<Noi vom fi cei mai hotărâți opoziționiști ai guvernului liberal> și totuși cere voturi pentru lista liberală pe care figurează , și totuși luptă pentru reușita guvernului a cărui combatere o anunță în viitor, din cauza programului pe temeiul căruia guvernul liberal reclamă sufragiul .

" Se cere dar alegătorilor să voteze în același timp **două programe contrazicătoare** .
Și aceasta se reclamă **ca act de conștiință cetățenească** . Și aceasta pentru a desăvârși opera de **educare și moralizare a votului obștesc** .

" **S-a văzut vreodată** în viața publică românească - oricât a fost ea de scăzută în trecut- o **situație așa de degradantă** ca aceea pe care o înfățișează **cartelații guvernamentali** ? "

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ Frontul electoral al opoziției

" Ca și în lagărul guvernamental, vedem aici **apropieri care nu pot găsi nici o justificare** și a căror **imoralitate politică** este în afară de orice îndoială .

PNȚ + Totul pentru Țară

" **Partidul Național -Țărănesc** a făcut un **pact electoral de neagresiune** cu partidul " **Totul pentru Țară**" .Este desigur un **pact politic** .

El a fost încheiat între două partide cari reprezintă **două politici ce se exclud una pe alta** .
PNȚ se pretinde reprezentantul cel mai autorizat al democrației .

Partidul **Totul pentru Țară** este **adversar hotărît și declarat al regimului democrat** , a cărui desființare o urmărește **prin toate mijloacele.Și cele violente sunt cele mai practiate** .

Cum e posibilă o asemenea apropiere ? Și mai ales pentru **apărarea libertăților a căror desființare constituie punctul principal din programul partidului** ?

" Partidul național -țărănesc **pretinde** că **situația excepțională** de azi justifică această înțelegere
Prin ce e excepțională situația de astăzi ? **Nu am suferit acest regim 4 ani** ?

Nu au fost în acest timp **stâlcite libertățile** ? Nu s-au făcut **legi pentru desființarea partidelor** ?

Nu știa PNȚ că o instaurare a regimului democrat nu e cu puțință în cadrul **acestei legi electorale** ? **De ce n-a modificat-o? De ce n-a sprijinit formula guvernului de alegeri** ?

" Pentru că **nădăjduia să-i revină puterea** , pe care s-o poată consolida prin mijlocirea aceleiași legi odioase și **să poată governa pe cei 60% adversari** , **prin cei 40%** ,a căror acțiune ar fi obținut-o . [**-starea de asediu : PNL și PNȚ**]

" Altfel ar fi însemnat **să lupte contra unui sistem** , **nu a unui guvern** și alături cu aliații **firești** , **nu cu adversarii declarați** .

În orice caz, **nu e deloc liniștitor** pentru adevărații luptători ai cauzei democratice , să vadă **pretextele și explicațiile d-lui Maniu** , șeful PNȚ ,**plecând la luptă decisivă pentru triumful democrației** , sprijinit de d.**Corneliu Codreanu** și la stânga de dl **Laurențiu [Lucrețiu]**

Pătrășcanu , adică de **cei doi adversari hotărîți ai regimului democrat** . [-----]

" Zile dearândul **problema capitală în discuție** a fost **cine are răspunderea politică a dizolvării Gărzii de Fier** . Dar **ce rost are discutarea** acestei chestiuni în actualele alegeri ?
Afară de cazul când trebuie să ofere prilejul la o parte din **participanții actului de la 1933** , **să prezinte scuze personale.** "

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ Starea de asediu : PNL și PNȚ

"**Starea de asediu e inutilă , e păgubitoare** . Noi am susținut constant acest lucru , dar am fost nevoiți să-l susținem **și contra PNȚ** .**D.Iuliu Maniu** , în discursul său de **la Sibiu** , a declarat că **votarea stării de asediu a fost opera d-lui Vaida Voevod** , cu care nu a fost de acord , și **de aceea a demisionat** .

Dar uită d.Maniu că ceea ce interesează **este atitudinea partidului ,de care nu se poate desolidariza** .

Or, **partidul întreg**, prin parlamentul 1932-'33, **a sprijinit opera dlui Vaida și a votat starea de asediu** . Așa cum **a aprobat și represiunea de la atelierele Grivița** provocată de incapacitatea guvernului. "

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ Naționalism extremist

" PȚR socotește ca **o agravare a primejdiei din afară** , o anumită **politică naționalistă**

manifestată în ultimul timp în forme agresive și menită să așeze cetățenii în diferite tabere naționale de luptă.

" Înăluntru , liniștea țării este amenințată prin încercări de a împământeni așezări politice în curs de experimentare în alte țări. "

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ Colaborarea cu Coroana

"PȚR , luptând pentru promovarea intereselor claselor producătoare , socotește **regimul constituțional parlamentar**, singurul în măsură să ne asigure apărarea acestor interese. [-----] PȚR este convins că **numai un asemenea regim** poate asigura **colaborarea reală între națiune și Coroană** și va feri Coroana de atacuri pe cari partidele politice nerezemate pe mase i le aduc, oridecâteori favoarea regală le este retrasă , alternând slugărnicia cu atacurile cele mai violente ,după cum această favoare le este acordată sau refuzată "

Gr.Iunian / 19 dec.'37

* George Alexianu,"Regimul electoral în România " ,1938 [Enciclopedia României]

[**Atenție L.D. la pag.242 există o ilustrare (hărți și grafice) a rezultatelor alegerilor**

la scrutinul din 1928 [PNT] 1931[Iorga] 1933 [PNL]

f.bune pentru ilustrație.Dacă tehnic s-ar putea face...

▣ Alexianu / Concluzii (p.244)

Legii din 1926 i se pot aduce următoarele **critici**:

1.Creiază o circumscripție nouă(art.65) neprevăzută în Constituție, proporțională cu nr.alegătorilor.(în județele mari)

Dar și aceasta se face aleatoriu.Ex.jud.Bihor,alege 9 candidați deși are populație egală cu a Bucovinei(care are 19 mandate) iar Doljul, 10.

2. Prin modul cum repartizează mandatele ,consacră neegalitatea votului,prin stabilirea **primei majoritare** , desființând regulile sistemului proporționalist,care asigura egalitatea votului.Dacă , într-o circumscripție ,**un partid minoritar** are mai multe voturi decât cel majoritar,nu i se atribuie mandat dacă...n-a obținut 2% pe țară.

3.Declară(art.127) deputații și senatorii ca **aleși ai partidelor**, încît **partidul este "proprietarul scaunului "** ,încît ,dacă **un deputat** părăsește partidul ,**pierde locul**. Acest art.este contrar Constituției ,care declară aleșii ca reprezentanți ai națiunii,nu ai part.

4.**A creat în chip legal partidele,care ,deși existau,nu aveau o consacrare legală.**

Ea vine în **contradicție cu Constituția**, care **nu prevede nici un organ între cetățean și candidat**,nepermițând candidaturile în afara partidelor.

Această dispoziție ,favorizează înmulțirea partidelor și fracțiunile politice.

Alexianu /'40, retro '26

22.) Rezultatele alegerilor parlamentare, 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

▣ **Alegerile pentru Cameră : votanți, procente, loc, mandate**

▣ **Numele celor 387 deputați din virtuala Cameră**

▣ **Alegerile pentru Senat : votanți, procente, loc**

▣ **Alegerile pentru Senat în București : votanți, partide, loc .**

▣ **Numele celor 258 senatori din virtualul Senat**

Doc.integral : fișier Alegeri -III-

▣ **Totalizări pe țară**

Votați2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Guvernul +cartel	971.000	37,5 %	1	142-145
PNT Iul.Maniu	530.000	19,40%	2	77
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
Totul pentru Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62
PRT Gr.Iunian	58.793	2,21%	7	8

////////////////////////////////////

" Parlamentul Românesc " / 31 dec.'37

▣ **Alegeri Cameră .Totalizări pe țară**

Alegători înscriși 4.649.163

Votați 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35,92%	I	152
PNT	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRT	69.208	2,25	VII	9

Partidele care n-au întrunit minim 2% pe țară, au fost excluse de la repartitia mandatelor
" *Parlamentul românesc* " / 31 dec.'37

▣ **387 deputați aleși**

Dimitriu VI (PRT) **Iacobescu Tr** (PRT ?) **Iunian Gr** . (PRT)

Leanca C (PRT) **Ceaușoglu Cr** . (PNT ? PRT ?)

[LD : pe ceilalți nu-i știu....]

"*Dimineața*" / 24 dec.'37

▣ **Alegerile pentru Senat**

Comentariu LD : Ziarul nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.

De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

/La senatorii aleși, adăugându-se **senatorii de drept** : capii **confesiunilor și generalii** ; **șefii unor partide sau diplomați**(**N.Iorga** , **N.Titulescu**,**THFlorescu**, **Gr.Iunian**...

/Cât despre performanțele unor partide "fiefuri personale" , care nu justifică audiența de care beneficiau , nu există decât o explicație :

o popularitate locală (Stere la Soroca și Iunian la Gorj)

Județul	PNL1	PNL2	PNT	T.ptr.T	PNC	PRT
Covurlui	5.807	693	1.669	5.053	273	254
Cernăuți	9.003		10.733		788	1.573
Gorj	12.115		3.406			3.509
Soroca	6.660		3.180			3.520
Storoj.	4.660		6.820	1.306	1.204	111

Alegeri / dec.'37

Guvern Goga-Cuza 29 dec.'37 - 9 febr.'38

23.) Dir.generală a Poliției , Notă informativă : situația la Partide , 4 ian.'38

(Arh. ISISP, fond XII, dosar 2529 , f. 8 -10)

[LD : 21 ian.2004 . **Interesa răul sau binele imediat** , văzut prin prisma unor retro- convingeri .
Lucrurile s-au complicat, însă, față de nov. '37 .Au apărut **noi combinații și impedimente**:
La Uniunea Democrată , comuniștii (atâția câți erau !)- aflați sub comanda cominternistă a
" Frontului Popular " , găsiseră formula "blocului democrat" în jurul PNȚ -Maniu .
La PRȚ , unde-și găsiseră refugiu "stângiștii" și anti-maniștii înverșunați , reintoarcea în familie ,
aliați cu comuniștii, părea imposibilă .]

▣ **Național -țărăniștii**

▣ **Legionarii**

▣ **Comuniștii.**

▣ **Radical-țărăniștii** Doc.integral : **fișier Partide XV**

▣ **Național -țărăniștii**

Înainte de plecare spre Bădăcin, Maniu a lăsat următoarele instrucțiuni :

-Să se conteste **constituționalitatea guvernului Goga ;**

-Să se afirme că **Regele a sfidat voința poporului;**

-Să se evedențieze **caracterul " personal" al guvernului și intrigile sale;**

-Să se atace cu violență : **Armand Călinescu , Potârcă, Rădulescu -Motru**

[LD : nu Rădulescu -Mehedinți ?] , Dinu Simian , DR Ioanițescu ș.a.

▣ **Comuniștii.**

Uniunea Democratică .La sediul central al organizației "**camuflat comunistă** " , din str
Academiei etaj III, nr 35 , s-a ținut **o consfătuire** a membrilor comisunii reprezentanților
grupărilor politice și profesionale cu caracter democrat , în vederea constituirii **blocului**
electoral comun în jurul PNȚ.

▣ **Radical-țărăniștii.**

Iunian a respins propunerea stângii din partid, de a adera la "**frontul democratic** " .

Comuniștii consideră că **Iunian a arătat că este depășit de curentul în favoarea**

Frontului Popular , care **există între fruntașii partidului radical**, și că , chiar dacă **Iunian** a
respins-o, **el a lăsat să se întrevadă că într-un viitor apropiat va consimți la găsirea unei**
platforme de aderentă la lozincă **concentrării democratice** , în jurul PNȚ .

Situațiile din Partide /4 ian.'38

Guvern Miron Cristea - III - 1 febr.'39 - 6 martie '39

Guvern Armand Călinescu- IV - 7 mart - 21 sept.'39

24.) Ridicarea mandatului senatorilor de drept care nu au depus jurământul , 8

iul.'39

(DAD, MO nr. 13, șed. din 8 iulie '39 , pag. 266 - 167)

[LD : La o lună de la deschiderea sesiunii , în temeiul **art. 48 din Constituție** și **art-5 din Regulamentul** Senatului, pe baza unei **scrisori trimise de C.Argetoianu** (bolnav) **se ridică mandatul de senatori de drept** unui număr de **9 senatori**, deoarece **nu depuseseră jurământul** . Aceștia erau: **liberalii C.I.C.Brătianu ,M.Orleanu ,V.Sassu ;** **național -țărăniștii Iuliu Maniu ,Ion Mihalache,Aurel Dobrescu, dr.N.Lupu;** **radicalul țărănist Gr.Iunian** și **IPSS Vartolomeu Stănescu** (episcop de Severin)
Cam la aceștia și câțiva amici loiali de-ai lor , se reducea "opoziția" anticarlistă .
Astfel este " răsplătit", peste ani,cel care făcuse atâtea pentru **Carol II la Restauratie** .
Vezi la **fișier PNT - iun.'30**]

Anibal Teodorescu /8 iul.'39

▣ Scrisoarea lui C.Argetoianu

Domnilor senatori ,**președintele Senatului** care din nefericire se găsește **bolnav la pat**, m-a rugat **să dau citire unei comunicări** pe care **d-sa înțelege să o facă în Senat** lată această **comunicare** :

"D-lor senatori , **se împlinește o lună** de la deschiderea sesiunii.

În temeiul **art. 48 din Constituție**, am onoarea de a vă aduce la cunoștință **situațiunea membrilor Senatului, care nu au depus jurământul** cerut de Constituțiune și legi .

[-- etc --etc ---etc ---etc---**art.5** din Regulament -]

" În consecință , în aplicarea textelor ce preced,declar d-nii: **Brătianu ICConst** . ,

Dobrescu Aurel,Iunian Gr .,Lupu Nic.,dr.Maniu Iuliu, Mihalache Ion, Orleanu M,

SassuVasile și PSS **Vartolomeu Stănescu** , **senatori de drept** ,

nu-și vor putea exercita mandatul d-lor, pe tot timpul legislaturii actualelor Adunări ,

urmând să se facă această mențiune în apelul nominal.

" În ceea ce privește pe d-nii :**mareșal C.Prezan , Enescu G ,Popovici M.,și Titulescu**

N.,potrivit art. 2 din Regulament **domniile lor vor putea depune jurământul legiuit** îndată ce împiedicările de forță majoră invocate nu se vor mai opune la prezența domniilor lor în Senat"

////////////////////////////////////

Anularea mandatelor de senatori / 8 iul.'39

25.)